

A black and white photograph of a textile factory interior. In the foreground, a young man in a light-colored short-sleeved shirt and trousers is working on a large spinning machine. The machine has many spindles, some of which are holding white spools of thread. In the background, other workers are visible, and the factory floor is filled with rows of similar spinning machines. The lighting is bright, and the overall atmosphere is one of industrial activity.

DRENTS
ARCHIEF

JAARSTUKKEN 2022

VAN COLLECTIE NAAR CONNECTIE

Grevylinkhuis in Annerveenschekanaal. Foto: Collectie Monumentenzorg

INHOUD

1. Inleiding	4
2. Doelstellingen	6
3. Informatiefunctie	8
4. Erfgoedfunctie	14
5. Bestuur en beleid	24
6. Paragrafen	26
7. Jaarrekening	32
7.1 Balans per 31 december 2021	33
7.2 Overzicht van baten en lasten	34
7.3 Resultatenanalyse 2021	35
7.4 Waarderingsgrondslagen	36
7.5 Toelichting op de balansposten	38
7.6 Toelichting overzicht van baten en lasten	43
8. Overige gegevens	48
8.1 Voorstel tot bestemming resultaat over 2021	48
8.2 Verklaring algemeen bestuur	49
8.3 Controleverklaring accountant	50
9. Bijlagen	56

4

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

Brand in Taarlo, 1986. Foto: Collectie Sake Elzinga

Het Drents Archief is een Regionaal Historisch Centrum (RHC) en vormt een Gemeenschappelijke Regeling (GR) met het Rijk en de gemeente Assen. Onze activiteiten zijn grofweg in twee hoofdtaken onder te verdelen: de informatiefunctie en de erfgoedfunctie. We geven invulling aan de wettelijke taak om de archieven van onze partners (gemeente Assen en rijksinstellingen in Drenthe) en de provincie Drenthe te beheren en daarnaast vervullen wij een publieke taak om de schatten aan informatie die wij in onze depots bewaren voor een breed publiek toegankelijk te maken.

Het verslagjaar 2022 vormt het tweede jaar van onze Strategische Visie 2021-2024 *‘Van collectie naar connectie’* waarin we het belang van onze collectie als basis van onze organisatie benadrukken. Vanuit onze collectie maken we connectie met onze omgeving; vanuit de collectie volgt de publieksgerichte erfgoedtaak.

Het belang van onze collectie is nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van alle Drentse gemeenten. Wij doen een appèl op hun betrokkenheid en verantwoordelijkheid in de verkenning van een mogelijke toetreding tot onze GR. Deelname van nieuwe partijen aan onze GR is noodzakelijk voor het behoud van de Drentse rijkscollectie op het moment dat het Rijk per 1-1-2025 uittreedt. In het verslagjaar is hier in diverse gremia overleg over gevoerd.

Na bijna twee jaar geconfronteerd te zijn met coronamaatregelen konden we het grootste deel van 2022 zowel onderzoekers voor onze collectie als bezoekers van onze publieksactiviteiten weer fysiek ontvangen. Voor onze dienstverlening, op zowel analoog als digitaal gebied, konden we

ook weer op locatie bij de zorgdragers terecht. Er zijn onderzoeksopdrachten uitgevoerd, archiefinventarissen opgesteld en diverse e-depot pilots gedraaid.

Door het vernieuwde kleine depot in te richten, het fotoarchief een nieuwe plaats te geven en het filmarchief met een aangeschafte filmscanner beter te digitaliseren, is er een flinke verbeterslag in collectiebeheer gedaan. Hiermee kunnen we ons archief nog beter ontsluiten en toegankelijk maken voor onderzoek. Onze afdeling Dienstverlening heeft heel veel geïnteresseerden op weg kunnen helpen.

Het toegankelijk maken, hebben en houden van onze collectie is voortdurend een dankbaar onderwerp voor een bericht op social media. In het verslagjaar hebben we het aantal volgers op Facebook met 1.166 tot bijna 6.000 zien groeien en de best bekeken film had een bereik van meer dan 100.000 views. Dat is letterlijk: *van collectie naar connectie!*

Corinne Rodenburg
Directeur Drents Archief

HOOFDSTUK 2

DOELSTELLINGEN

Opa- en Omadagen. Foto: Rianne Paardekoper

De kerndoelen die in onze strategische visie *‘Van collectie naar connectie’* zijn vermeld, vormden in het afgelopen jaar de leidraad voor al onze activiteiten.

Collectiebeheer

- We breiden onze collectie voortdurend uit met waardevol Drents erfgoed om het verhaal van Drenthe in lengte van dagen te kunnen blijven vertellen;
- De verbouwing en herinrichting van het kaartendepot en de verhuizing van ingescande archieven naar het rijksdepot in Emmen, resulteerden in een ruimtewinst van 1.500 strekkende meter in ons depot aan de Brink. Dit biedt ons de mogelijkheid om onze groeiende collectie beter te bewaren, te ontsluiten en om de mooiste archiefstukken te blijven tonen in het Drents Archief;
- Als expert digitaal archiefbeheer voeren we, op succesvolle wijze, diverse pilots uit met de provincie Drenthe en Drentse gemeenten waarbij we hen adviseren, begeleiden en toegang bieden tot het Drentse e-depot.

Publieksbereik

- Op basis van de Archiefwet en onze fysieke en digitale collectie faciliteren we de rechtzoekende burger en (wetenschappelijke) onderzoekers in het beantwoorden van hun vragen. In het verslagjaar kwam het aantal bezoekers en aanvragen weer vrijwel op het niveau van vóór corona. Door middel van fysieke en digitale publieksactiviteiten en –evenementen over onze collectie maken we connectie met iedereen die geïnteresseerd is in het Drentse (cultureel) erfgoed.

Educatie

- Wij bieden een divers educatief programma aan leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs. Naast enkele nieuwe lessen voor deze doelgroepen, hebben we een lesprogramma ontwikkeld voor het mbo.

HOOFDSTUK 3

INFORMATIEFUNCTIE

Door het zorgvuldig bewaren en beschikbaar stellen van overheidsinformatie en andere belangrijke informatiebronnen geven wij invulling aan de wettelijke taak en onze informatiefunctie om de archieven van onze partners te beheren. Binnen onze informatiefunctie vallen de volgende onderdelen.

3.1 Gemeentearchief Assen

De functie van gemeentearchivaris van de gemeente Assen is ondergebracht bij het Drents Archief. Per 1 april is de gemeentearchivaris uit dienst getreden wegens een functie elders; zijn vervanger is per 1 november benoemd. In de tussenliggende periode heeft het Hoofd Collectie & Publiek de archivaristaken waargenomen.

In 2022 zijn gesprekken gevoerd over de doorlopende machtiging van vernietiging van documenten die vallen binnen het vervangingsbesluit.

De gemeente Assen handelt sinds mei 2022 namelijk de verwerking van papieren post af, die valt binnen het vervangingshandboek en -besluit. De papieren poststromen na het scannen worden opgenomen in het archiveringssysteem van de gemeente. Om deze vervanging zorgvuldig te laten verlopen is een handboek vervanging opgesteld met daarin afspraken over werkprocedures.

3.2 Rijksarchieven

De rijksarchivaris in de provincie Drenthe heeft een functie elders gevonden en is per 1 april uit dienst getreden. Per 1 november is een nieuwe rijksarchivaris, tevens gemeentearchivaris van Assen, benoemd.

De wettelijke overbrenging van de kadasterarchieven naar Emmen is afgerond, nadat deze in het eerste kwartaal waren gereinigd. De overbrenging van de rijksarchieven vanuit depot Hoogkerk naar Emmen is eveneens afgerond.

Er zijn constructieve gesprekken gevoerd tussen de RHC's en het Nationaal Archief over de gevolgen van de aankomende uittreding van het Rijk uit de Gemeenschappelijke Regeling. We zoeken wederzijds naar een werkbare situatie, omdat het Drents Archief wel beheerder blijft van de analoge Rijksarchieven in de provincie Drenthe, maar de

functie van rijksarchivaris in de provincie(s) komt naar aanleiding van de uittreding van het Rijk te vervallen. Deze functie wordt voorbehouden aan de algemeen rijksarchivaris en directeur van het Nationaal Archief.

3.3 Provinciaal archief

Het Drents Archief beheert op basis van een dienstverleningsovereenkomst de historische archieven van de provincie Drenthe. Het jaarlijks terugkerend schonen en opnieuw verpakken van een afgesproken serie archiefdozen is uitgevoerd. Er zijn geen Provinciale archieven binnengekomen. Daarnaast is input geleverd voor het jaarverslag van de provinciaal archivaris. De provinciale archieven zijn aanmerkelijk vaker opgevraagd dan in 2021. Het verschil is voornamelijk te verklaren door de in 2022 afgenomen maatregelen rond de coronapandemie.

3.4 E-depot

Het Drents Archief heeft in 2022 met het project e-depot verdere stappen gezet om de duurzame toegankelijkheid van digitale archieven van alle Drentse gemeenten, de provincie en andere overheidsorganisaties binnen Drenthe - en uiteindelijk ook van particuliere instellingen - te faciliteren. De eerste pilots zijn in 2022 met succes afgerond. De bevindingen werden vastgelegd in gezamenlijke, met de pilotdeelnemers opgestelde, evaluatierapporten. Deze rapporten zijn gepubliceerd op onze website, waarop diverse positieve reacties zijn binnengekomen. Mede naar aanleiding hiervan zijn de

ervaringen bij meerdere organisaties binnen en buiten Drenthe gedeeld.

In 2022 werd zowel bij de provincie Drenthe als de gemeente Emmen een pilot met als onderwerp videotulen afgerond. Videotulen zijn de video-opnames van de raads- en commissievergaderingen. Bij de gemeente Meppel is onderzocht of de metadatering en exportfunctionaliteit van het zaakstelsel, waar alle dossiers te raadplegen zijn, voldoen aan de aansluitvoorwaarden van het e-depot. Met de gemeente Borger-Odoorn is de pilot hybride archieven uitgevoerd, voor de digitale en analoge archieven. Met al deze pilots leren wij gezamenlijk wat er nodig is voor een succesvolle ingebruikname van het e-depot, zowel aan de zijde van de gemeentes en de provincie als bij het Drents Archief en onze bezoekers.

Regelmatig vonden er gesprekken plaats met alle Drentse gemeenten, met als doelstelling het informeren over de voortgang van het Drentse e-depot,

10 maar ook om inzicht te geven in noodzakelijke voorbereidingen voor aansluiting op een e-depot in het algemeen en over de daadwerkelijke aansluiting bij het Drentse e-depot in het bijzonder. Bij een aantal gemeenten is hierover een workshop gegeven. Daarnaast is er een informatiesessie georganiseerd, waarbij een groot deel van alle gemeenten en de provincie aanwezig was. Hierin werd een terugkoppeling gegeven over de lopende pilots, een deel ging over metadatering in samenwerking met de gemeente Meppel en er was een kennismakingssessie over de Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (MDTO).

In 2022 verzonden wij twee digitale e-depot nieuwsbrieven aan de partners en werd het gedeelte van de website van het Drents Archief over dit thema verder uitgebreid. Om het e-depot goed in te kunnen bedden in de organisatie, is er ruim aandacht geweest voor het opstellen van diverse beleidsstukken, zoals het preservings- en metadataleidend en het uitwerken van de processen voor de in- en externe gang van zaken rondom het e-depot.

3.5 Lagere overheden en erfgoedpartners

Het Drents Archief sloot in 2021 zakelijke overeenkomsten voor archiefbewerking af met de Vereniging van Drentse Gemeenten en met Recreatieschap Drenthe. De archieven van deze organisaties zijn in de loop van 2022 bij het

Drents Archief geplaatst en geïnventariseerd. Het inventariseren van het archief van Recreatieschap Drenthe is in augustus afgerond. Dit archief bestaat voor een groot deel uit projecten die het Recreatieschap onder handen heeft gehad in de periode 1970 tot 2010. In deze verslagperiode is ook een begin gemaakt met de inventarisatie van het archief van de Vereniging Drentse Gemeenten. Na de overbrenging in oktober 2021 is dit archief eerst (extern) gereinigd in verband met vervuiling en mogelijke schimmelbesmetting.

Voor een drietal gemeenten is in 2022 onderzoek gedaan naar Joodse eigendommen tijdens en kort na de Tweede Wereldoorlog en de rol van de gemeente daarin. Dit is uitgevoerd in opdracht van de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Meppel. Het onderzoek voor Meppel is afgerond, de definitieve rapporten van Aa en Hunze en Assen worden in 2023 opgeleverd.

In 2022 werden weer gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Alle nieuwe Drentse colleges zijn uitgenodigd voor een bezoek aan het Drents Archief. Als eerste heeft het college van Assen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de collegevergadering in onze Laarwoudzaal te houden en aansluitend een rondleiding door ons gebouw en depot te krijgen. In 2023 volgen de overige colleges.

3.6 Depotbeheer en acquisitie

Het Drents Archief maakt al geruime tijd gebruik van depotruimte van de Groninger Archieven in Hoogkerk. Deze archiefruimte is op verzoek van de Groninger Archieven in 2022 leeggemaakt; de Groninger Archieven hadden het depot zelf nodig wegens ruimtegebrek. Onze collectie is overgebracht naar Emmen, Scheemda en een klein deel naar het Drents Archief. De quarantaineruimte in het Drents Archief is in het afgelopen jaar opgeruimd en leeggemaakt. Daarnaast is er een meer adequate indeling van de ruimte gemaakt, zodat deze efficiënter gebruikt kan worden. In 2021 is gestart met de verbouwing van het kaartendepot, deze is in 2022 afgerond. Het verslagjaar is ook gebruikt voor de herinrichting en de controle van de juiste kastplaats van de documenten.

Bijzondere acquisities

Het archief van landschapshistoricus Harry Berg (1939) werd dit jaar overgedragen aan het Drents Archief. Berg was betrokken bij vele grootschalige landinrichtingsprojecten, onder meer in de Veenkoloniën. In 2005 werd het Arboretum, de bomentuin, in Assen in gebruik genomen waarvoor Berg het ontwerp maakte. Zijn archief bevat veel origineel materiaal en is een aanwinst voor de bestudering van de geschiedenis van het Drentse landschap.

Eind september ontvingen wij het archief van Evert de Boer (1925-1992). Hij is onlosmakelijk verbonden met supermarkt De Boer, als algemeen directeur. Het archief bestaat uit jaarverslagen, toespraken, een krantenarchief en een complete collectie personeelsbladen. Bedrijfsarchieven zijn schaars in onze collectie, daarom alleen al is dit een aanwinst.

3.7 Foto- en filmarchief

In 2022 is een deel van het vernieuwde kaartendepot meteen in gebruik genomen door het foto- en filmarchief. Het leeuwendeel van alle fotocollecties is nu in de stellingen van het kaartendepot ondergebracht.

De beeldbank van het Drents Archief werd met circa 4.500 foto's uitgebreid naar 203.903 stuks aan het einde van 2022. Het betreft onder andere de hunebedfoto's van archeoloog en 'vader van de hunebedden' A. E. van Giffen en een deel van de glasnegatieven van de Drents Museumcollectie met veel bijzondere opnamen uit de jaren ca. 1890 tot 1930. In verband met wetgeving rond auteursrecht en privacy is sinds enkele jaren een groot deel van de foto's niet online zichtbaar (wel in de Digilounge beschikbaar). In 2022 is opnieuw voortgang geboekt met het uitzoeken van rechten en het weer online zichtbaar maken van diverse foto's. Eind 2022 waren ruim 65.000 foto's online zichtbaar. Een nieuwe partner van de beeldbank is de Asser Historische Vereniging; zij kregen in 2022 werkinstructies en zijn begonnen met het scannen en beschrijven van hun collectie.

In 2022 werd veel fotomateriaal geleverd aan tal van klanten. Onze foto's werden onder andere gebruikt voor tentoonstellingen (bijvoorbeeld over de Tweede Wereldoorlog in de Jozefkerk in Assen en over het Asserbos in het Duurzaamheidscentrum in Assen),

bij restauraties van monumentale gebouwen, voor wandel- en fietsroutes en in vele publicaties zoals in tijdschriften van historische verenigingen. De glasnegatieven van meester Ben Schröer uit Schoonebeek (begin 20e eeuw) dienden als inspiratiebron voor nieuwe foto's, gemaakt door Harry Cock, in het project De Mix (opening tentoonstelling begin 2023). In het Drents Archief zelf organiseerden we een tentoonstelling van vergrotingen van zeldzame autochromes, vroege kleurenfoto's van rond 1910 gemaakt door de Drentse zuivelconsulent J.C. van Weydom Claterbos. In de Nieuwe Drentse Volksalmanak werd er een artikel aan gewijd.

Bijzondere foto acquisities

- Ruim een half miljoen negatieven van Persburo Melissen (1985-2007); deze geven een prachtig beeld van tal van gebeurtenissen in heel Drenthe;
- Bijzondere foto's van het kindertehuis bij Kamp Schattenberg (ca. 1955-1970);
- Unieke amateuropnamen die veel laten zien van het dagelijkse leven van Havelte en omgeving (ca. 1920-1935) gemaakt door F.J. Slomp;
- Een serie zeldzame foto's over onder andere de Tweede Wereldoorlog van Odoorn, Emmen en omgeving (ca. 1930-1950);
- Een serie glasnegatieven die een beeld geven van een boerenbedrijf in Ruinerwold en omgeving (ca. 1900-1930), gemaakt door fotograaf Ter Haar.

In 2022 ging een nieuwe medewerker voor ons audiovisueel archief aan de slag. Al het film- en geluidsmateriaal is gesorteerd, voorzien van een kastplekregistratie en ondergebracht in het vernieuwde depot. Veel van de audiovisueleapparatuur (zoals spelers voor diverse formaten video) kreeg een revisiebeurt. Ook is een filmscanner aangeschaft, zodat klanten voortaan voorzien worden van hoogwaardige digitale kopieën en daarmee wordt de algemene kwaliteit van de film- en videocollectie op nationaal standaardniveau gebracht.

Wekelijks kwamen er bij de audiovisuele afdeling diverse klantvragen binnen. Zo zijn er filmbeelden aangeleverd voor een jubileumfilm in het kader van het 75-jarig bestaan van de NAM. De film is getoond op een feestelijk jubileumcongres van de NAM. Ook werden er films over turfwinning gebruikt voor een expositie in het Stedelijk Museum te Amsterdam.

In het afgelopen jaar werd opnieuw elke zaterdag een korte compilatie van een film uitgezonden op onze social media-kanalen. Het onderwerp van dit jaar was dorpsfilms. Vooral veel materiaal van filmmaker Johan Adolfs kwam voorbij. Deze compilaties werden ook uitgezonden bij het Dagblad van het Noorden en RTV Drenthe. Dit leverde veel reacties op. En filmbestellingen van kijkers, omdat ze zichzelf of een familielid herkenden.

Bijzondere film acquisities

'Vergeten' dorpsfilms van Roswinkel in 1949 en 1958 door filmmaker Johan Adolfs; bijzonder vanwege de onbekende inhoud, de films waren nog nooit buiten Roswinkel vertoond.

HOOFDSTUK 4

ERFGOEDFUNCTIE

Het Drents Archief vertelt het verhaal van Drenthe. Wij beheren de authentieke bronnen van overheden, particulieren en bedrijven. Via diverse activiteiten maken wij met deze bronnen de connectie met een breed publiek. Onze online diensten, social media, individuele dienstverlening, educatie, publieksactiviteiten en projecten vallen onder de erfgoedfunctie.

4.1 Online diensten

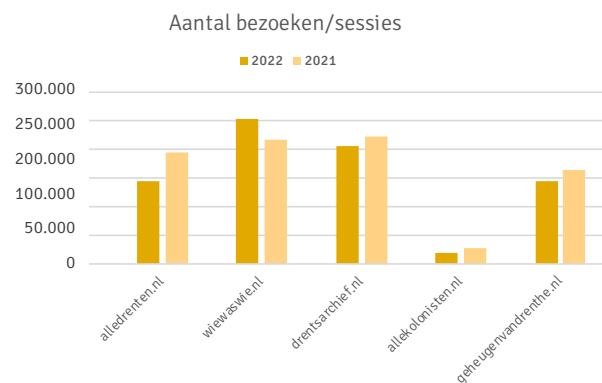
Online is het Drents Archief meer dan alleen de website *drentsarchief.nl*. Zo is onze genealogische database ook te bereiken via de landelijke website *wiewaswie.nl*, waar het aantal sessies dit jaar met 14% toenam.

Zoals in het vorige jaarverslag ook het geval was, zette de dalende trend op *alledrenten.nl* zich ook in 2022 voort. Doordat vrijwel alle bronnen van AlleDrenten nu ook in de genealogische database op *drentsarchief.nl* te vinden zijn, en AlleDrenten niet langer gepromoot wordt in externe communicatie, is een daling van 36% te verklaren. Dat het aantal sessies op *drentsarchief.nl* daalde met een kleine

tien procent heeft mogelijk een andere reden. Over het gehele jaar is het aantal bezoekers iets lager dan het voorgaande jaar. Aannemelijk is dat de coronapandemie hier een aandeel in heeft. In het voorjaar van 2022 verdwenen namelijk de meeste maatregelen, waarna publiek weer activiteiten buitenshuis ging ondernemen. Daarnaast heeft het Drents Archief in 2022 minder online publieksactiviteiten aangeboden, omdat er fysiek weer een en ander mogelijk was. Alleen in de maanden november en december lag het aantal paginaweergaven op *drentsarchief.nl* iets hoger dan het jaar ervoor.

Ook *geheugenvandrenthe.nl*, de online encyclopedie van Drenthe, laat in 2022 een daling zien. Een uitzending van de NOS over het onderduikersdorp Nieuwlande in het kader van 4-5 mei zorgde in 2022 nog wel voor een enorme piek, maar verder ligt het hele jaar het gemiddeld aantal bezoeken aan de encyclopedie lager dan het jaar ervoor. Ook een aantal technische problemen met de website, waardoor diverse lemma's tijdelijk niet bereikbaar waren, droegen bij aan de daling.

Aantal bezoeken/sessies	2022	2021	verschil
alledrenten.nl	143.861	195.771	↘ 36%
wiewaswie.nl	252.756	216.995	↗ 14%
drentsarchief.nl	204.919	223.414	↘ 9%
allekolonisten.nl	19.406	28.242	↘ 46%
geheugenvandrenthe.nl	145.561	165.156	↘ 14%
Totaal	766.503	829.578	↘ 8%

SEO/SEA

In het voorjaar van 2022 is een SEO-onderzoek uitgevoerd voor de website *drentsarchief.nl*. SEO staat voor Search Engine Optimalisation, oftewel zoekmachineoptimalisatie. Door websites zo goed mogelijk volgens de SEO-eisen in te richten, zijn ze beter vindbaar in zoekmachines zoals Google. Het SEO-onderzoek richtte zich met name op de contentpagina's van onze site, het blijkt namelijk lastig om SEO toe te passen op onze databases.

Vrijwel alle technische issues ten aanzien van SEO zijn inmiddels aangepakt, de contentkant volgt in 2023. Daarnaast is medio 2022 Google Ad Grants ingericht voor de website *drentsarchief.nl*. Met Grants krijgen non-profitorganisaties tot een maximum van 10.000 dollar per maand aan gratis advertentieruimte binnen Google. Ook hier vormen onze databases een beperkende factor. Toch is in de statistieken al terug te zien dat inmiddels 3% van de websitebezoekers via een advertentie in Google bij ons terecht komt.

4.2 Social media

Corona noopte ons ertoe de *Week van de Familiegeschiedenis* ook in 2022 weer digitaal te organiseren. Centraal stond het archief van de Etstoel, het oude Drentse gerechtshof. Aanleiding was een naamindex die het zoeken naar veroordeelde voorouders een stuk makkelijker maakt. Online lezingen waren er van Cor de Graaf en Fred Sieders, over de spannende resultaten van hun (familie-) onderzoek. Ook verscheen een online interview met schrijfster Janne IJmker over haar boek *Achtendertig Nachten*, over de Etstoel-zaak rond Elsje Roelofs die in 1767 haar man zou hebben vergiftigd.

In 2022 werkten we ook weer met een contentkalender, waarop vier vaste rubrieken wekelijks terugkeerden: *#collectievissen*, *Huizen van Stand*, *het Noorden in Woord en Beeld* en de dorpsfilm. Absolute topper was een bericht in het kader van *#collectievissen*. Een korte film over de voorjaars schoonmaak in de jaren dertig haalde een bereik van meer dan 100.000 views.

Ook werd er samengewerkt met de Groninger Archieven. Berichten over de Zuidlaardermarkt en de herfststorm van 1972 scoorden erg goed. De dorpsfilms werden eveneens uitgezonden door het Dagblad van het Noorden en, in een langere compilatie, door RTV Drenthe.

Het aantal volgers op de social kanalen steeg gestaag door. Het behalen van 5.000 volgers op Facebook

was reden voor taart en op vijftien volgers na werd het jaar afgesloten met bijna 6.000 volgers. Met minder berichten, te wijten aan het loskoppelen van de Facebook-evenementen met de agenda-plugin op onze website, haalden we exact hetzelfde gemiddelde bereik per bericht als in 2021. Een terugval in het totale bereik op Facebook werd echter veroorzaakt door nieuw beleid van de Facebookgroep *Oud Drenthe in Woord en Beeld*. Maar na overleg met de beheerders kreeg het Drents Archief een uitzonderingspositie en konden onze berichten toch weer daar gedeeld worden. Het opgebouwde bereik aldaar keerde gedurende het jaar langzaam terug, maar haalde nog niet het niveau van 2021.

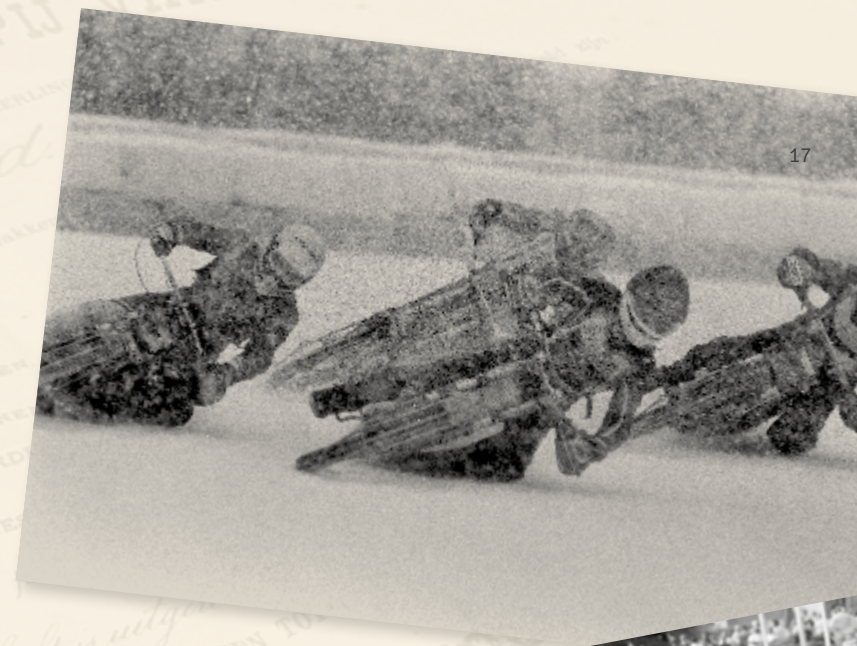
Door continue veranderingen in Meta Business (de beheeromgeving van Facebook en Instagram)

is het meten en vergelijken met eerdere periodes lastig gebleken. Waar eerder de betrokkenheid werd gebaseerd op het totaal van alle likes, reacties, klikken en deelacties van een bericht, wordt nu alleen de betrokkenheid geregistreerd van het originele bericht. Deze valt daardoor significant lager uit. Ook maken we steeds vaker gebruik van de mogelijkheden die Instagram Stories biedt. We attendeerden volgers er op onze rubrieken en posten elke vrijdag een historische quiz.

Elke week plaatsten we de compilatie van de dorpsfilm op YouTube. Mede hierdoor bleef het aantal volgers gestaag stijgen tot 2.355 eind 2022. Ook kwam via YouTube regelmatig een vraag of opmerking binnen over onze films.

Facebook	2022	2021	verschil
Facebook vrienden	5.985	4.808	↗ 20%
Aantal Facebook berichten	343	383	↘ 12%
Bericht met hoogste bereik	Voorjaars schoonmaak	Weekfilm: Mais	
Aantal bereikte mensen op dit bericht	110.568	20.878	↗ 81%
Totaal bereik Facebook	1.667.196	1.861.704	↘ 12%
Totale betrokkenheid (like, deel, comment)	gegevens niet beschikbaar	142.018	
Instagram			
Instagram volgers	1.736	1.549	↗ 11%
Totaal bereik Instagram	gegevens niet beschikbaar	150.692	
Totale betrokkenheid (like, deel, comment)	gegevens niet beschikbaar	9.010	
Linked-in			
Linked-in volgers	1.194	966	↗ 19%
YouTube			
YouTube abonnees	2.355	2.129	↗ 10%
Aantal weergaven YouTube	137.024	146.376	↘ 7%
Aantal films online	693	633	↗ 9%
Meest populair op YouTube	1. Huishouden jaren '50 2. Boerenleven jaren '50 3. Oud Drenthe - Melken	1. Huishouden jaren '50 2. Boerenleven jaren '50 3. Dorpsfilm Borger 1953	

17

4.3 Individuele dienstverlening

Aan de bibliotheek zijn in 2022 659 nieuwe boeken toegevoegd. Het aantal uitleningen was 718, waarvan 545 voor het Interbibliothecair Leenverkeer (IBL). In 2021 ontving het Drents Archief subsidie van de stichting Boek & Wurm voor de restauratie van bijna honderd bijzondere historische boeken en atlassen. In 2022 zijn in het kader van dit project, dat loopt tot in 2024, dertien bibliotheekboeken gerestaureerd.

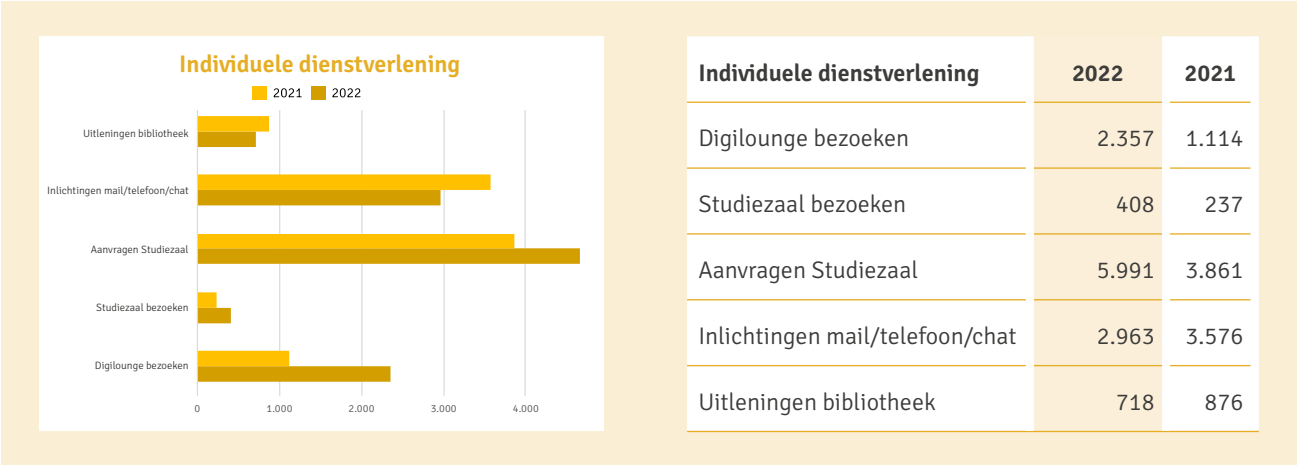
Het jaar 2022 begon opnieuw met een lockdown en de sluiting van het Drents Archief. Toch komen de cijfers van het aantal bezoekers en aanvragen voor het gehele jaar weer dicht bij de pre-coronaperiode. Het aantal aangevraagde archiefstukken bereikte zelfs een record met bijna 6.000 aanvragen. Het grootste deel, zo’n 42 procent, waren bouwdoSSIers.

De interesse in onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog is het afgelopen jaar sterk toegenomen, mede omdat steeds meer oorlogsbronnen openbaar zijn geworden. De rol van familieleden tijdens de Tweede Wereldoorlog brengt veel mensen in beroering, vaak al hun hele leven lang. De helpdesk Tweede Wereldoorlog die we in september zijn gestart, voldoet sterk in een behoefte. De helpdesk is altijd volgeboekt. Het Drents Archief vervult zo een maatschappelijke rol in de begeleiding van onderzoekers naar het oorlogsverleden van hun familie. We geven deze bezoekers tips hoe ze zelf verder kunnen zoeken bij het Drents Archief of andere instellingen en websites en wijzen ze op de mogelijkheid om in contact te komen met lotgenoten.

Daarnaast was er veel belangstelling voor de Kadasterhelpdesk, een spreekuur waar onderzoekers

hulp kunnen krijgen bij het doen van archiefonderzoek in Kadasterarchieven. Deze werd het afgelopen jaar vijftig keer georganiseerd en 76 bezoekers namen hieraan deel.

In 2022 verwerkten we bijna 3.000 vragen via de mail, telefoon en chat. De daling ten opzichte van 2021 is te verklaren omdat de opmerkingen over veronderstelde fouten in onze database, niet meer bij de inlichtingenvragen binnenkomen, maar rechtstreeks bij de vrijwilligers die de opmerkingen controleren. Via die route worden de vragen niet geteld.

Toegangs-nummer	Titel	Aantal
1060	Bouwdossiers van de gemeente Assen - Serie II - 1905-2010	2529
616	Huis Mensinge te Roden - 1376-1952	213
186	Maatschappij van Weldadigheid - 1818-1970	208
403	Huisarchief Oldengaerde - 1698-1965	172
923	Bestuursarchief provincie Drenthe - (1915) 1950-1987 (2007)	147
40	Gouverneur, sinds 1850 Commissaris des Konings Drenthe - 1814-1951	122
1	Oude Staten archieven - 1344-1815	106
921	Oud-Archief van de gemeente Assen - 1806-1909	96
107	Arrondissementsrechtbank te Assen - 1878-1937 - 1800-1985	86
144	Militaire Commissaris van Drenthe - 1944-1946	73

In de top-10 van meest aangevraagde archiefstukken vallen de twee huisarchieven op. Voor het archief van Mensinge geldt dat Museum Havezate Mensinge momenteel werkt aan een vernieuwde permanente expositie, waarvoor veel onderzoek is gedaan. Het Drents Archief is als adviseur bij dit project betrokken. Daarnaast is het huisarchief van Oldengaerde vaak

geraadpleegd door de schrijvers van een lijvig boek over deze havezate. Het archief van de Militaire Commissaris van Drenthe is nieuw in de top-10. Veel stukken uit dit archief zijn in 2022 openbaar geworden.

4.4 Educatie

In 2022 hebben 3.731 leerlingen een van de educatieprogramma's van het Drents Archief gevolgd. Het doel van 7.500 leerlingen is niet gehaald. De vermoedelijke oorzaak is een combinatie van corona, vervoerskosten en de verbouwing van het Drents Museum, waarmee we een gecombineerd educatief programma aanbieden.

In het afgelopen jaar zijn opnieuw educatieprogramma's ontwikkeld, zoals voor de middelbare school Stad en Esch uit Meppel: *Escaperoom Vrijheid, Gelijkheid*. Dit lesprogramma is bedoeld voor de eerste en tweede klas havo/vwo

en sluit aan bij de lesmethode die gebruikt wordt op school. Dit programma is eveneens bij de mbo-opleiding van het Drenthe College ingezet. Beide scholen waren positief over het resultaat. Met het Drenthe College loopt inmiddels een samenwerking om meer lessen op te zetten voor het mbo. Ook voor het basisonderwijs zijn nieuwe lesprogramma's ontwikkeld. Zo is er voor groep 3-4 een programma ontwikkeld, wat voortborduurde op *'Het meisje met de hoepel'* dat we bij de kleuters aanbieden. De leerlingen volgen in dit programma een circuit met opdrachten. Zo leren ze het meisje met de hoepel en de tijd waarin ze leefde (rond 1920) nog beter kennen.

Afgelopen jaar is een start gemaakt met enkele vernieuwingen voor Educatie. Zo ligt er inmiddels een conceptplan voor aanpassingen van de Sigismundkelder en het werven van subsidies. De educatiekelder zal een upgrade krijgen met modernere pc's en een nieuw spel. In de Studio zijn alle schermen vervangen. Dit maakt het werken met groepen een stuk gemakkelijker, omdat de oude schermen vaak vastliepen. Daarnaast is het educatieteam in het verslagjaar uitgebreid met drie nieuwe vrijwilligers.

Scholen zijn tevreden over de aangeboden programma's. We scoren een acht op de evaluaties van onder andere Culmo Combi en Slavernij. Ook op het vernieuwde kleuterprogramma zijn alleen maar positieve reacties binnengekomen. De leerkrachten en kinderen waren erg enthousiast.

4.5 Publieksactiviteiten

Het Drents Archief wil zoveel mogelijk mensen in de gelegenheid stellen om kennis te nemen van alle historische bronnen die het beheert. Naast de educatieve programma's gebeurt dit onder andere door het verzorgen van publieksactiviteiten en groepsarrangementen. In totaal brachten 5.831 mensen in 2022 een bezoek aan het archief voor een educatief programma, een publieksactiviteit of een vergadering. Ook zijn hierin de bezoekers meegeteld die live een online lezing of workshop volgden. Dit aantal is aanzienlijk hoger dan de afgelopen twee jaar, maar nog niet op het niveau van voor corona. Dit is grotendeels te verklaren door een terugloop van het aantal schoolklassen.

De landelijke pers wist ons in 2022 goed te vinden. Met de oudst bekende 1 aprilgrap (een akte uit het archief Mensinge) en de Ketj Koti-herdenking behaalden we het landelijke NOS Journaal. NPO Radio 1-programma *De Nieuws BV* maakte een serie over parels in archieven, en dook in het Drents Archief in het verhaal van Anton Link en de moord op dominee Ledeboer in 1780.

Aantal bezoekers	2022	2021
Educatie	3.731	1.402
Publieksactiviteiten	1.450	500
Historisch vergaderen	390	134
Groepsbezoek/ Volwasseneneducatie	260	0
Totaal	5.831	2.036

Open Joodse Huizen / Actie Niet Weggooien! – mei 2022

Na twee online-edities konden de activiteiten in het kader van de Tweede Wereldoorlog weer op locatie plaatsvinden. De landelijke *Actie Niet Weggooien!* werd dit jaar in het Drents Archief (in samenwerking met het Drents Museum) en in Museum de Duikelaar in Nieuwlande gehouden. Rekening houdend met eventuele coronamaatregelen is *Open Joodse Huizen* dit jaar bewust kleinschalig opgezet. In de voormalige marechausseekazerne aan de Beilerstraat in Assen werd het verhaal van de Asser communist Sjerp Weima verteld, in de Studio stond het aangrijpende verhaal van Ilana Avni-Wijler centraal. In samenwerking met de Asser Historische Vereniging organiseerden we een Joodse stadswandeling door Assen.

Preuvenement – augustus 2022

Veel aanloop dit jaar tijdens het Preuvenement in Assen, de opening van het culturele en culinaire seizoen. Bij de stand van het Drents Archief was het een komen en gaan van mensen die graag deel wilden nemen aan de quiz. Er stond dan ook een mooie prijs op het spel bij de quiz over Assen: een rondleiding door het depot. De winnaar mocht in september langskomen en kreeg een gepersonaliseerde rondleiding.

Open Monumentendag – september 2022

Assen Achterom was het thema van Open Monumentendag op 10 september in Assen. Ruim 400 bezoekers volgden onder leiding van een gids een route door onbekend Assen via steegjes en op locaties waar je normaal gesproken niet komt. In het Drents Archief vertelde een medewerker van de Monumentenwacht over de bijzondere dakconstructie op de eerste etage.

Films met commentaar – juni 2022

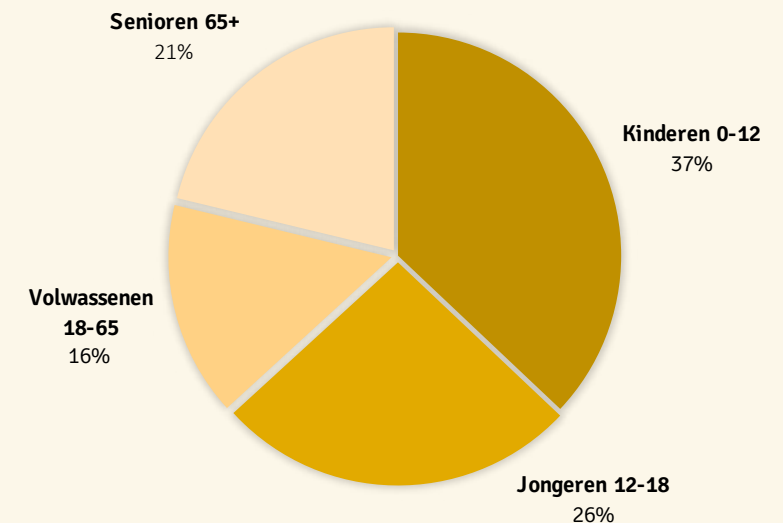
Wat doe je als je 'stomme' films op een aantrekkelijke manier wilt programmeren? Je regelt live-commentaar! Voor *Gekleurd Grijs*, de actiemaand met culturele activiteiten voor senioren, organiseerden we op 13 juni de *TT van Toen-film*. Een historische compilatie van de races en de festiviteiten in de binnenstad van Assen. Egbert Braakman, voormalig chef de bureau van het TT Circuit, en journalist Sophie Timmer van RTV Drenthe, praatten de film aan elkaar. Gezien de reacties uit de volle zaal een succesvol concept. In oktober vertoonden we de documentaire *Blow out*, over de gasruptie in 't Haantje in 1965. Filmmaakster Erica Oudgenoeg was aanwezig en vertelde over het maakproces van de documentaire. Vanwege de grote belangstelling werd de film in de kerstvakantie nogmaals geprogrammeerd en ook toen zat de zaal vol.

Maand van de Geschiedenis: Wat een ramp! – oktober 2022

Van persoonlijke rampen tot catastrofes die de samenleving ontwrichten: rampen en hulpverleningsacties zijn van alle tijden. De hele maand oktober stond in het teken van: *Wat een ramp!* De historische wandelingen door Beilen en over de begraafplaats in Hollandscheveld trokken veel bezoekers. Ook waren er lezingen, kinderactiviteiten en filmvertoningen. Op de traditionele quiz in het Dagblad van het Noorden kregen we meer inzendingen dan ooit, ruim duizend. In het Drents Archief was vanaf oktober een tentoonstelling te zien met foto's uit de recent overgedragen collectie van de gelauwerde Asser fotograaf Sake Elzinga.

Verdeling bezoekers per leeftijdscategorie

Opa- en Omadagen – oktober 2022

Voor het eerst vonden de Opa- en Omadagen plaats in de herfstvakantie. Met *In de ban van de Ararat* als thema, ontvingen we 323 bezoekers verspreid over drie dagen. In het Drents Archief konden kinderen met hun (groot-)ouders een groot dieren-memoryspel spelen, een eigen zegel ontwerpen, buttons maken en knutselen.

4.7 Projecten

Molukkers in Drenthe

Voor het landelijke project Molukkers in Nederland werd een reizende tentoonstelling samengesteld, die diverse plaatsen in Nederland aandeed. In het centrum van Assen was de aftrap, waarbij ook mensen uit de Molukse gemeenschap aanwezig waren om over hun ervaringen te vertellen. Het Drents Archief heeft een les ontwikkeld waarmee onze educatiemedewerkers met meerdere klassen de tentoonstelling hebben bezocht. Daarbij kregen de leerlingen een opdrachtenformulier om zo meer te weten te komen over de Molukse Gemeenschap. Vooral de persoonlijke verhalen vielen goed in de smaak bij de leerlingen. In het Drents Archief was tegelijkertijd in samenwerking met de Molukse gemeenschap een fototentoonstelling samengesteld met foto's uit de collectie van het Drents Archief en voorwerpen en foto's vanuit de Molukse gemeenschap.

Beeldmateriaal Maatschappij van Weldadigheid

Dit project richt zich op een globale inventarisatie van het beeldmateriaal binnen de collectie van de Maatschappij van Weldadigheid. Het uitgangspunt is in kaart brengen welk materiaal er allemaal is en welk deel daarvan past binnen de onderzoekslijn met betrekking tot historische periode en geografische locatie. Dit moet uiteindelijk leiden tot een speciale kennisbank of beeldbank over de Koloniën van Weldadigheid. Al het door de Maatschappij van Weldadigheid in Frederiksoord aan ons overgebrachte beeldmateriaal werd geïnventariseerd. Veel van het materiaal werd ook al gedigitaliseerd (ca. 2.300 stuks) en in samenwerking met de voormalig directeur van de Maatschappij van Weldadigheid werd een aanvang gemaakt met het beschrijven ervan.

Webapplicatie koloniewoningen

In 2022 is gewerkt aan de ontwikkeling van een webapplicatie waarmee bezoekers kunnen ontdekken in welk koloniehuisje hun voorouders in de Koloniën van Weldadigheid hebben gewoond. Met de webapplicatie is het daarnaast mogelijk op een interactieve kaart van elk koloniehuisje de bewoners terug te vinden. De testfase van de webapplicatie is opgeleverd in december 2022. In 2023 gaat de database live voor publiek.

Geheugenvandrenthe.nl

Sinds de lancering van *geheugenvandrenthe.nl* in 2016 is voortdurend gewerkt aan uitbreiding van de informatie op dit platform. In de verslagperiode is samen met de Drentse Historische Vereniging (DHV) vooral gewerkt aan planvorming voor digitalisering van de tijdschriften van historische verenigingen in Drenthe en plaatsing op *geheugenvandrenthe.nl*. Op deze wijze blijven die artikelen goed bewaard en worden ze veel beter toegankelijk voor nader onderzoek. Meer dan de helft van de Drentse historische verenigingen heeft al positief op het initiatief gereageerd en wil graag meewerken aan de ontsluiting van dit materiaal.

Leven in Assen tijdens de oorlog

Voor dit project zijn de dag- en nachtrapporten van de Gemeentepolitie Assen uit de oorlogsjaren gedigitaliseerd en online beschikbaar gesteld. De rapporten vormen een ware goudmijn voor het onderzoek naar het dagelijks leven in Assen en omgeving tijdens de Tweede Wereldoorlog. Van jongetjes die kattenkwaad uithaalden tot de Silbertannemoorden, het is allemaal in de verslagen terug te vinden. Daarnaast zijn de registers van het Huis van Bewaring uit de oorlogsjaren gedigitaliseerd en is er een index gemaakt op persoonsnamen. Tijdens de Dag van de Drentse Familiegesciedenis op 28 januari 2023 worden de scans en de index gepresenteerd.

Herinneringen van een Asser Joodse jongen

In november 2022 zijn de schoolschriftjes van Benno ter Berg in druk uitgegeven in de Asser Historische Reeks. De originele aantekeningen van Benno over de periode 1939-1942 worden in het Drents Archief bewaard. De publicatie is een samenwerking tussen de Asser Historische Vereniging, Uitgeverij Van Gorcum en het Drents Archief.

Ontsluiting archief provinciale fotodienst

Het archief van de provinciale fotodienst werd in 2018 overgedragen aan het Drents Archief. Daarnaast zijn er notitieboekjes overgedragen, waarin de fotograaf summier opschreef waarvan, waar en wanneer hij opnames maakte. Van de zeer omvangrijke collectie negatieven van de provinciale fotodienst (in totaal ca. 300.000 stuks) kon in 2022 een deel van het oudste materiaal uit de jaren '60 bij een extern bedrijf gedigitaliseerd worden; het gaat om ca. 18.000 stuks.

HOOFDSTUK 5

BESTUUR EN BELEID

Het bestuur van ijsvereniging Roden poseert voor de foto, 1933. Foto: Collectie Noorden in Woord en Beeld.

Het Regionaal Historisch Centrum Drents Archief is een openbaar lichaam op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). Daarmee hebben de betrokken overheden, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de gemeente Assen, taken die zij wettelijk verplicht zijn uit te voeren aan het Drents Archief overgedragen zonder de bestuurlijke verantwoordelijkheid uit handen te geven. In de gemeenschappelijke regeling (GR) is vastgelegd dat het Drents Archief bestuurd wordt door een bestuur waarin zowel het Rijk als de gemeente Assen en een onafhankelijk extern lid vertegenwoordigd zijn.

Dit bestuur bestaat volgens de WGR uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Bestuur en organisatie van het Drents Archief nemen de Governance Code Cultuur in acht. Deze code biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties.

De samenstelling van het bestuur was in 2022 als volgt:

Voor het Ministerie van OCW:

- de heer M.J.M. Hoogveen, voorzitter Algemeen (AB) en Dagelijks bestuur (DB);
- de heer J. Seton (AB).

Voor de gemeente Assen:

- de heer B. Bergsma (AB en DB) (tot en met 21-6-2022);
- de heer B.J. ten Oever (AB en DB) (vanaf 22-6-2022);
- de heer M.L.J. Out (AB).

Onafhankelijk extern lid:

- de heer H. Hartog (DB).

De heer Bergsma stopte als bestuurslid naar aanleiding van de verkiezingsuitslag en de daaruit voortvloeiende wijziging van de collegesamenstelling.

Naast bovenstaande bestuurswijziging en de reguliere beleidszaken zijn in 2022 de toekomst van het Drents Archief na uittreding van het Rijk en de realisatie van het (Drentse) e-depot belangrijke onderwerpen van gesprek geweest. In de bestuursvergadering van november is in aanwezigheid van een lid van de ondernemingsraad het continue medewerkerstevredenheidsonderzoek besproken.

Medio december vond het jaarlijks overleg van de voorzitter en directeur met de gedeputeerde van de provincie Drenthe plaats. Daarin werden de verrichte prestaties verantwoord en werd vooruitgeblikt naar de activiteiten in 2023.

HOOFDSTUK 6

PARAGRAFEN

6.1 Bedrijfsvoering

Personeel	2022	2021
formatie per 31-12	23,2	19,8
begrote formatie	22,5	22,3
tijdelijke inzet per 31-12	1,4	3,8
medewerkers per 31-12	29	32
gerealiseerde uren	32.650	35.207
stagiaires	2	0
vrijwilligers	37	38

Personeel

Per 31 december werken 29 medewerkers bij het Drents Archief binnen een formatie van 23,2 fte. Drie medewerkers, die in 2021 via een payroll-constructie bij het Drents Archief werkten, zijn dit jaar in vaste dienst getreden van het Drents Archief. Als gevolg van de uitdiensttreding van vier medewerkers (op eigen verzoek) zijn vervangingsvacatures opengesteld voor de functies Archivaris, Financieel Medewerker, medewerker Applicatie-/informatiebeheer en Educatied medewerker/projectleider publieksprojecten. In 2022 is in verband met vervanging binnen en uitbreiding van het team e-depot gestart met de werving van twee Adviseurs Digitale Informatievoorziening. Vanwege het bereiken

van de AOW-gerechtigde leeftijd van de huidige manager Collecties & Publiek in de zomer van 2023, is de werving voor deze functie gestart.

Zonder hulp van onze 37 vrijwilligers kunnen wij onze werkzaamheden niet uitvoeren. Dit jaar heeft een aantal vrijwilligers afscheid genomen van het Drents Archief vanwege uiteenlopende redenen, bijvoorbeeld vanwege gezondheid of verhuizing. In mei werd op feestelijke wijze afscheid genomen van de oudste vrijwilliger (97 jaar). Als rasechte Assenaar hield hij zich gedurende 17 jaar als vrijwilliger bezig met het digitaliseren van de fotocollectie van de gemeente Assen en heeft deze collectie voorzien van een schat aan extra informatie.

Een financiële bijdrage van het Mondriaanfonds in 2021 voor het Project Professionalisering Erfgoedvrijwilligers heeft het mogelijk gemaakt om in 2022 een magazine uit te geven waarin een kijkje wordt geboden in de keuken van het Drents Archief. Een digitale versie van het magazine is gepubliceerd op de website van het Drents Archief en heeft een wervende werking op vrijwilligers; in 2022 werden vier nieuwe vrijwilligers verwelkomd.

Het Drents Archief neemt haar verantwoordelijkheid in de bevordering van arbeidsparticipatie door het aanbieden van stages, werkervaringsplaatsen en leerwerktrajecten. Dit jaar verwelkomde het Drents Archief twee personen voor een 'snuffelstage'. In het kader van hun studie Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen hebben twee masterstudenten een onderzoek verricht naar Drentse noodhulp na rampen en hebben dit uitgewerkt tot een online publieksproduct.

Hoewel de medewerkers van het Drents Archief formeel geen ambtenaren zijn, gelden sinds de verzelfstandiging in 2005 de arbeidsvoorwaarden en rechtspositieregelingen van het Rijk. In juli hebben de vakbonden en werkgever Rijk een handtekening gezet onder het Akkoord over Cao Rijk 2022-2024. Deze afspraken zijn verwerkt in een nieuwe cao die geldt vanaf 1 april 2022 tot en met 30 juni 2024.

Ontwikkeling medewerkers

Ook in 2022 zijn medewerkers gestimuleerd om te werken aan hun professionele ontwikkeling. Daar is gehoor aan gegeven door het volgen van diverse trainingen of opleidingen. Naast de individuele ontwikkeling is aandacht geweest voor collectief leren. Dit jaar is een vervolg gegeven aan het in 2021 gestarte traject 'procesgericht samenwerken'. Voor dit traject heeft het Drents Archief in 2022 een financiële bijdrage/HR-voucher toegekend gekregen van het Mondriaanfonds op grond van de regeling stimulering HR-expertise culturele en creatieve sector. Aan de hand van verschillende werkvormen is met hulp van externe begeleiding het procesgericht samenwerken vertaald naar de eigen praktijk. Onder andere door op een interactieve manier aan de slag te gaan met de processen 'ik wil onderzoeken' en 'ik wil bezoeken'. Vanzelfsprekend met aandacht voor wat onze bezoekers hierin belangrijk vinden en wanneer onze kernprocessen succesvol zijn. De opbrengst van de bijeenkomsten is de uitwerking van twee kernprocessen vanuit de klantwens tot invulling van de klantwens. Hierin is duidelijk geworden wat de onderlinge afhankelijkheden zijn en hoe kan worden samengewerkt aan de doelstellingen.

Alle medewerkers van het Drents Archief kregen tijdens de jaarlijkse Teamdag een snelcursus Nederlandse Gebarentaal (NGT). En niet van zomaar iemand, maar van onze (dove) collega en haar tolk NGT. Naast het alfabet werden ons de gebaren geleerd van onder andere 'bouwdossier', 'scannen' en

'kopiëren'. Handig om deze gebaren te kennen, want als behoudsmedewerker gebruikt zij deze termen vaak.

Ziekteverzuim en arbo

Het gemiddelde ziekteverzuim is in 2022 ten opzichte van 2021 gestegen van 4,8% naar 5,7%. Het hogere ziekteverzuimpercentage is het gevolg van lang (gedeeltelijk) verzuim van twee medewerkers. In de gezamenlijkheid van werknemer, bedrijfsarts, arbeidsdeskundige en werkgever zijn stappen gezet in het kader van de re-integratie. Eén van beide medewerkers is in september op eigen verzoek uitgestroomd naar een andere werkgever. Het gemiddelde aantal ziekmeldingen laat een stijging zien van 1,12 in 2021 naar 1,52 in 2022.

De in de coronajaren opgedane ervaring met het thuiswerken heeft ertoe geleid dat de meeste medewerkers deels thuis en deels op het kantoor zijn blijven werken. Er is blijvend aandacht geweest voor de arbeidsomstandigheden en de eisen die daaraan op kantoor en thuis worden gesteld. Dit wordt sinds eind 2020 continu gemeten via de FRANK-app. Medewerkers ontvangen wekelijks een paar vragen over zichzelf, de collega's en het werk. De uitkomsten worden op organisatie- en afdelingsniveau gemeten en geëvalueerd. Ultimo december is het werkplezier gewaardeerd met een score van 6,8 en 60% van de medewerkers voelt zich vitaal/energiek.

Vertrouwenspersoon

Het Drents Archief heeft in de 'Gedragscode integriteit Drents Archief' een aantal zaken vastgelegd, onder meer over ongewenste omgangsvormen. Medewerkers en vrijwilligers kunnen incidenten melden bij een externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon rapporteert in het jaarverslag 2022 dat één melding is gedaan.

Ondernemingsraad

In het rapportagejaar hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden met de ondernemingsraad. Dit jaar zijn onder andere de medewerkerstevredenheid, de voortgang van het traject procesgericht samenwerken en de cao-onderhandelingen voor rijksambtenaren besproken. Ook de opvolging van de manager Collecties & Publiek, die in het derde kwartaal van 2023 uit dienst treedt in verband met het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, is onderwerp van bespreking geweest.

6.2 Onderhoud gebouw en terrein

De jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden aan het pand en de installaties zijn naar behoren verlopen. Medio 2022 is zowel een NEN-2727 inspectie (bouwkundig) als een NEN-3140 inspectie (installaties) uitgevoerd. Hieruit zijn geen bijzonderheden voortgekomen. Uit de inspectie van Monumentenwacht kwam wel een aantal punten naar voren, die allemaal betrekking hebben op het leidendak van het monumentale gedeelte. Een groot

aantal leien waren stuk of verschoven en ook was op diverse plaatsen herstel van de loodafwerking noodzakelijk. Monumentenwacht Drenthe heeft deze werkzaamheden opgepakt met als resultaat dat de kapconstructie weer in goede staat verkeert.

Nadat eind 2021 een begin was gemaakt met de herinrichting van het kaartendepot, is dit in januari 2022 afgerond. Het gehele depot is nu voorzien van verrijdbare stellingen en ook is er een vak met schilderijrekken gerealiseerd die inmiddels zijn gevuld met de schilderijen van de stichting De Milly van Heiden Reinestein. Aanschaf van de schilderijrekken is mogelijk gemaakt door een schenking van de stichting.

In het kader van duurzaamheid is de traditionele tl-verlichting in depot 01 vervangen door led. Ook de technische ruimten en het trappenhuis zijn voorzien van nieuwe ledverlichting. In 2022 hebben we ons softwareprogramma, waarin de registratie van alle elementen van het gebouw, het onderhoud en inspecties worden verwerkt en waarmee de meerjarenprognoses worden gemaakt, vervuld voor een nieuw online software platform, dat gebruiksvriendelijker is en meer mogelijkheden biedt.

6.3 ICT

Het afgelopen jaar kreeg de ICT-infrastructuur van het Drents Archief een facelift. Vanuit het oogpunt van thuiswerken, energiebesparing en het vereenvoudigen

van de interne ICT-structuur was in 2021 al een aantal vernieuwingen ingezet. Hier werd in 2022 op voortgeborduurd: de netwerkswitches, firewalls, wifi en telefonie werden vernieuwd. De switches werden vervangen, zodat deze nu één logisch geheel vormen met meer bandbreedte en volledig beschermd tegen uitval. Ook zijn alle switches volledig voorzien van gescheiden netwerken voor de kantoor- en publieksomgeving.

Het Drents Archief is al jaren bezig met de beveiliging van zijn data. Het archief beschikt over een aanzienlijke hoeveelheid eigen digitale informatie, en steeds meer over digitale informatie van zorgdragers. De vernieuwde firewall scant alles wat op het netwerk binnenkomt actief op virussen en blokkeert ongewenste mails, websites en toegang. De firewall wordt maandelijks geüpdatet om zo te zorgen voor maximale bescherming tegen de meest recente bedreigingen. De werkplekken zijn zo geconfigureerd dat een medewerker de taken plaatsonafhankelijk kan uitvoeren. Voor onze bezoekers is een aparte draadloze internettoegang voorzien; dit geldt ook voor de smartphones van het personeel. Om een maximale beveiliging te garanderen, worden beide netwerken door de nieuwe firewall afgescheiden van het kantoor netwerk. Als laatste is de telefonie naar de cloud gemigreerd. Het grootste voordeel van bellen via de cloud is dat de receptie niet meer afhankelijk is van een vaste werkplek. Zo kunnen de receptiemedewerkers overal binnen het Drents Archief en thuis de telefoon opnemen en doorverbinden.

Binnen de bedrijfsvoering wordt gebruik gemaakt van het softwarepakket AFAS. Er wordt nog gewerkt aan de inrichting en implementatie van de diverse onderdelen van AFAS binnen het Drents Archief. In 2022 is met name gewerkt aan het onderdeel HRM. Dit ter voorbereiding op de livegang per 1 januari 2023. Zo werden de urenregistratie, verlof, verzuim, declaraties en salarisadministratie ingericht. Verder is het onderdeel financiën geoptimaliseerd en voorbereid op verdergaande optimalisatie in 2023.

6.4 Weerstandsvermogen en risico

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die een overheidsorganisatie heeft om de niet begrote kosten op te vangen (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), artikel 11).

Weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Als weerstandsvermogen wordt een algemene reserve aangehouden. Eind 2022 is de stand van het eigen vermogen (exclusief de bestemmingsreserves) € 157.736. Het vermogen van het Drents Archief mag op grond van de Gemeenschappelijke Regeling niet groter zijn dan 10% van de gezamenlijke bijdragen van de partners van dat jaar, tenzij deze gezamenlijk een ander percentage vaststellen. Het eigen vermogen

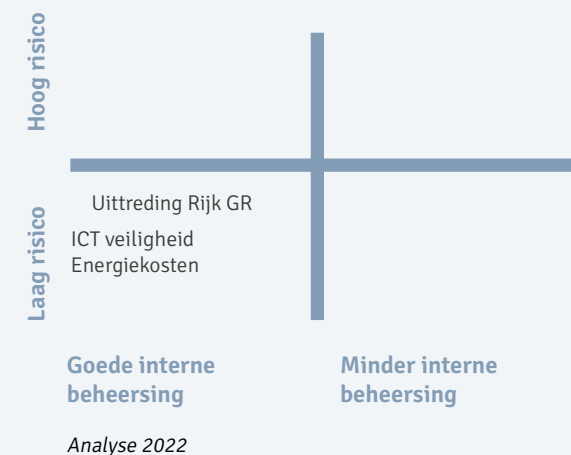
(exclusief bestemmingsreserves) is aan het eind van dit verslagjaar 7,2% van de gezamenlijke bijdragen van het Rijk en de gemeente Assen. Dit biedt het Drents Archief de mogelijkheid om kleine risico's op te kunnen vangen.

Risicobeleid

Om risico's binnen het Drents Archief zo goed mogelijk te beheersen is een risicobeleid opgesteld. Via de planning en control cyclus worden bij het opstellen van de tussentijdse rapportages eventuele risico's per onderdeel in beeld gebracht. Dit is een continu proces, waarbij eventuele risico's worden geïdentificeerd en op waarde geschat. Daarbij worden de kansen op en de gevolgen van risico's in kaart gebracht, alsmede de maatregelen om die risico's zoveel mogelijk te verminderen. Daarnaast worden bij de aansturing van alle (lopende) projecten de projectrisico's met hun (financiële) consequenties in kaart gebracht. Binnen de projectmethodiek worden de risico's bewaakt. Tevens wordt jaarlijks door het managementteam een risico-inventarisatie uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Onderstaande risico-inventarisatie bestaat uit een matrix met de inschatting van risicovolle ontwikkelingen en de interne beheersing daarvan. De risico's die in dit model worden benoemd zijn risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen. Deze zijn niet op een andere manier te ondervangen (bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering of het instellen van een voorziening) en kunnen een financieel nadelig gevolg hebben. Doen deze risico's zich voor, dan dienen ze te worden opgevangen via het weerstandsvermogen.

30 In 2019 werd bekend dat het Rijk uit de Gemeenschappelijke Regelingen (GR) met de RHC's zal stappen. Na uittreding van het Rijk per 1 januari 2025 blijven de RHC's beheerder van de analoge rijksarchieven, waarvoor een specifieke uitkering (SPUK) door het Rijk wordt verstrekt die gelijk zal zijn aan de bijdrage die de RHC's momenteel als structurele partnerbijdrage van het Rijk ontvangen. Voorwaarde daarbij is dat de rijksarchieftaak wordt gedelegeerd aan een bestuursvorm zoals in de nieuwe Archiefwet wordt vastgelegd. Voortzetting van de GR is één van de opties. Voor Drents Archief betekent dit dat naast de gemeente Assen minimaal een tweede GR-partner moet worden gevonden om de GR in stand te kunnen houden. In 2022 is een vervolg gegeven aan de verkenningen omtrent mogelijke toetreders tot de GR. Het Drents Archief doet, samen met de gemeente Assen, een beroep op alle Drentse gemeenten om toe te treden vanuit een brede betrokkenheid met het Drentse erfgoed. Tevens is deelgenomen aan een voorbereidingsgroep van vertegenwoordigers van RHC's (drie bestuurders en drie directeurs) en OCW over de details van de SPUK en van een bestuursovereenkomst/convenant. Zowel SPUK als convenant zijn belangrijke voorwaarden voor nieuwe toetreders tot de GR, omdat daarin langdurige (financiële) afspraken met OCW worden vastgelegd.

De afgelopen jaren is een groot aantal verbeteringen gedaan op het gebied van ICT-beveiliging. Het systeem is dusdanig ingericht dat dit een betere bescherming biedt tegen spyware, hacks, phishing of spam. Net als bij alle andere organisaties is het risico van

dergelijke 'aanvallen' groot, maar we hebben goede antivirussoftware. ICT-beveiliging heeft ook te maken met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het Drents Archief heeft hier de basis voor ingericht, echter een volledige inrichting en werkwijze vergen meer van de organisatie. We zoeken hierbij (vanwege de benodigde vakinhoudelijke kennis) nadrukkelijk de samenwerking op met andere RHC's.

Tot het einde van 2023 is er voor de energievoorziening nog een vast contract en zijn de tarieven vastgesteld. De energiekosten voor het komende jaar zijn dus nog vast en op de korte termijn levert dit nog geen risico op voor de jaarbegroting. Het jaar 2023 zal gebruikt worden om gezamenlijk met andere RHC's te onderzoeken naar de mogelijkheden om hierop te kunnen besparen en duurzamer met onze energie om te gaan. Eén van die onderzoeken betreft de vraag welke ruimte de Archiefwet biedt qua marges in klimaatbeheer van de depots.

Kengetallen

De financiële kengetallen geven inzicht in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie. Deze kengetallen dient men in samenhang te zien, omdat een afzonderlijk kengetal onvoldoende zegt over de financiële positie. Hierna volgt een overzicht en beoordeling van de kengetallen. De kengetallen netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn specifiek voor gemeenten en niet van toepassing voor het Drents Archief.

Financiële kengetallen	2022	2021
netto schuldquote	-26,9%	-15,1%
solvabiliteitsratio	11,0%	7,4%
structurele exploitatieruimte	5,5%	9,1%

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen weer. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Normaal gesproken ligt de netto schuldquote tussen 0 en 90% (landelijk gehanteerde richtlijn). Als de netto schuldquote tussen de 100 en 130% ligt, is de schuld hoog. Bij het Drents Archief is de netto schuldquote laag (negatief). Dit betekent dat ten opzichte van haar inkomsten het Drents Archief meer dan voldoende ruimte heeft om schulden aan te gaan.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hierbij wordt het eigen vermogen (de algemene reserve) uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerstand. De ratio van het Drents Archief is toegenomen ten opzichte van vorig jaar van 7,4% naar 11,0%. De meeste organisaties beschouwen een uitkomst van een solvabiliteit tussen de 25% en 40% als goed.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele exploitatieruimte. Dit cijfer beoordeelt welke structurele ruimte het Drents Archief heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer de structurele exploitatieruimte negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Ultimo 2022 is de structurele exploitatieruimte van Drents Archief 5,5% en laat ten opzichte van vorig jaar een lichte daling zien. Een iets hoger resultaat vorig jaar is hier de reden van.

6.5 Financiering

De wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) stelt regels voor het beheer van de treasury. De wet bevat normen voor het beheersen van risico's op kort- en langlopende leningen. Verder worden de decentrale overheden verplicht een treasurystatuut op te stellen en een paragraaf Financiering in de begroting en het jaarverslag op te nemen. In deze paragraaf gaan we hier nader op in.

Lening

In 2005 is een lening van € 250.000 tegen een rentepercentage van 3,99% met een looptijd van 20 jaar bij de Bank Nederlandse Gemeenten afgesloten ter financiering van de verrijdbare depotstellingen. De stand van de lening op 31 december 2022 is € 37.500. De looptijd is tot 2026.

Financiering en liquiditeit

Het vastgestelde treasurystatuut vormt de leidraad voor wat betreft het financieringsbeleid. Hierin is in 2022 niets gewijzigd. De liquiditeitsbegroting wordt periodiek geactualiseerd. Met de invoering van het schatkistbankieren eind 2013 dienen wij, net als alle andere lokale overheden, onze overtollige middelen (boven het drempelbedrag) naar een gereserveerde rekening bij de BNG over te boeken. Per 1 juli 2021 is het drempelbedrag verhoogd van €250.000 naar €1.000.000. Uit deze overtollige middelen voorziet het Rijk zich in een deel van haar financieringsbehoefte.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Een belangrijk uitgangspunt van de wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,2%. In 2022 is het Drents Archief ruim binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Ook voor de renterisico's van vaste schuld is in de wet Fido een norm gesteld. Deze renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten, welke consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. Het Drents Archief is in 2022 ruim onder de renterisiconorm gebleven.

6.6 Verbonden partijen

Drents Archief heeft op 31 december 2022 een bestuurlijk belang in de volgende verbonden partijen:

- a. Stichting Vrienden van het Drents Archief (directeur is bestuurslid);
- b. Stichting Nieuwe Drentse Volksalmanak (directeur is voorzitter);
- c. Stichting De Milly van Heiden Reinestein (directeur is bestuurslid).

Het Drents Archief is lid van organisaties, zoals de landelijke vakorganisatie KVAN (waarvan de directeur van het Drents Archief bestuurslid is) waaraan uiteraard contributieverplichtingen zijn verbonden.

HOOFDSTUK 7

JAAARREKENING

Een caravan meeting op het TT-Circuit, 1987. Foto: Collectie Sake Elzinga

7.1 Balans per 31 december 2022

ACTIVA	31-12-2022 €	31-12-2021 €
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Investerings met economisch nut	193.488	217.558
TOTAAL VASTE ACTIVA	193.488	217.558
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Vorderingen</i>		
BNG schatkistbankieren	746.997	897.006
Debiteuren	6.855	117.492
Subsidieverstrekkers	93.464	54.466
	847.316	1.068.964
<i>Liquide middelen</i>		
Bankrekeningen	326.593	221.796
Kasgelden	862	704
	327.456	222.500
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bedragen	8.246	-
Vooruitbetaalde kosten	52.541	38.270
	60.787	38.270
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	1.235.558	1.329.734
Balanstotaal	1.429.046	1.547.292

PASSIVA	31-12-2022 €	31-12-2021 €
VASTE PASSIVA		
Algemene reserve	157.736	115.028
Bestemmingsreserves	137.839	62.944
Resultaat boekjaar	25.953	117.708
	321.527	295.679
<i>Voorzieningen</i>	746.569	501.372
TOTAAL VASTE PASSIVA	1.068.097	797.051
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Langlopende leningen</i>		
Lening BNG	25.000	37.500
<i>Kortlopende schulden</i>		
Crediteuren	153.614	377.430
Belastingen en premies	78.862	105.284
Rekeningen courant	14.645	15.031
Overlopende passiva	76.328	202.495
Aflossing Lening BNG	12.500	12.500
	335.950	712.740
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	360.950	750.240
Balanstotaal	1.429.046	1.547.292

7.2 Overzicht van baten en lasten

BATEN

Structurele baten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	% realisatie tov begroting	Realisatie 2021
Bijdrage Rijk	1.769.278	1.657.089	107%	1.694.173
Incidentele bijdrage Rijk	-	-	100%	133.338
Bijdrage Rijk transitiegelden	159.091	159.091	100%	-
Bijdrage gemeente Assen	127.228	120.812	105%	122.919
Aanvulling budget depothuur gem. Assen	30.000	30.000	100%	30.000
Bijdrage provincie Drenthe	477.058	469.154	102%	468.778
Bijdrage e-depot	181.881	206.912	88%	139.782
Totaal	2.744.536	2.643.058	104%	2.588.990

Overige opbrengsten

Collectiebeheer (depotverhuur)	5.726	6.500	88%	5.475
Publieksactiviteiten	41.571	52.000	80%	15.525
Zakelijke dienstverlening	69.386	50.000	139%	35.900
Projecten	84.683	60.000	141%	160.824
Totaal	201.366	168.500		217.724

TOTAAL BATEN

	2.945.901	2.811.558	105%	2.806.715
--	------------------	------------------	------	------------------

LASTEN

Personeelskosten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	% realisatie tov begroting	Realisatie 2021
Salarissen vast	1.452.040	1.508.376	96%	1.408.112
Tijdelijk personeel	179.636	122.507	147%	202.421
Overige personeelskosten	60.928	44.000	138%	42.759
Totaal	1.692.603	1.674.883	101%	1.653.292

Directe kosten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	% realisatie tov begroting	Realisatie 2021
Collectie en archieven	110.421	72.750	152%	66.746
Digitale diensten	99.089	145.000	68%	68.695
Publieksactiviteiten	30.719	37.000	83%	18.268
Projecten	67.435	5.000	1349%	123.912
Doorontwikkelen Drents Archief 3.0	105	10.000	1%	9.089
Totaal	307.769	269.750	114%	286.711

Indirecte kosten

Huisvestingskosten	364.695	359.500	101%	359.307
Depothuur GA (incl. exploitatiekosten)	30.000	30.000	100%	30.000
Dotatie reserves	304.091	304.091	100%	145.000
ICT kosten	67.247	47.380	142%	80.841
Organisatiekosten	116.726	69.200	169%	91.291
Kapitaallasten	64.144	76.754	84%	61.194
Totaal	946.902	886.925	107%	767.632

Diverse baten en lasten	27.221	10.000	272%	9.539
-------------------------	--------	--------	------	-------

TOTAAL LASTEN

	2.920.053	2.821.558	103%	2.698.096
--	------------------	------------------	------	------------------

Saldo van baten en lasten

	25.848	-10.000		108.619
--	---------------	----------------	--	----------------

Onttrekking bestemmingsres. doorontw. DA 3.0	105	-10.000		9.089
---	-----	---------	--	-------

Totaal mutaties bestemmingsfonds en -reserve	105	- 10.000		9.089
---	-----	----------	--	-------

Resultaat	25.953	0		117.708
------------------	---------------	----------	--	----------------

7.3 Resultatenanalyse 2022

Het resultaat, afgezet tegen de begroting conform het overzicht van baten en lasten, wordt gevormd door:

Hogere structurele baten	101.478
Hogere overige opbrengsten	32.866
Hogere personeelskosten	-17.720
Hogere directe kosten	-38.019
Hogere indirecte kosten	-59.977
Hogere diverse baten	17.221
Verschil saldo voor onttrekking reserve t.o.v. begroting	35.848

Structurele baten

De structurele baten zijn hoger dan begroot. In de begroting was in verband met corona geen rekening gehouden met indexering van de partnerbijdragen. Bovendien was de indexering in het verslagjaar hoger dan de voorgaande jaren (4,4%).

Overige opbrengsten

De hogere opbrengst bij zakelijke dienstverlening en projecten compenseren de lagere opbrengsten bij publieksactiviteiten (zoals de groepsbezoeken, het historisch vergaderen en educatie). Het afgelopen jaar zorgden onderzoeken naar Joods erfgoed voor diverse gemeenten en opdrachten op het gebied van archiefbewerking voor een toename in opbrengsten facilitaire diensten derden.

Personeelskosten

Bij de salarislaster van vast personeel is ruimte ontstaan door latere invulling van vacatures. De inhuur van tijdelijke arbeidskrachten daarentegen is hoger dan begroot vanwege de inzet voor diverse projecten, zakelijke dienstverlening, het projectteam e-depot en behoudswerkzaamheden. De kosten van het aanstellen van personeel zijn hoger door de inhuur van een werving en selectiebureau. Ook de dotatie aan de voorziening voor verlofsparen was niet begroot. In de nieuwe CAO 2022 is de regeling voor IKB en verlofsparen uitgebreid. Deze voorziening is ter dekking van kosten voortkomend uit het opnemen van dit verlof door medewerkers.

Directe kosten

De directe kosten zijn hoger door de kosten van diverse projecten en zakelijke dienstverlening, die vooraf niet begroot zijn. De kosten van collectie en archieven zijn hoger doordat de benodigde aanpassingen in het collectiebeheerssysteem in 2022 nog niet doorgevoerd kon worden. Deze kostenbesparende aanpassingen waren al wel verwerkt in de begroting.

Indirecte kosten

In 2022 zijn de ICT-kosten hoger dan begroot door niet begrote telefoonabonnementskosten voor mobiele telefonie en een nieuw contract voor software. Ook de kosten van support zijn gestegen, onder meer

om veiligheid in systemen, het thuiswerken en het werken via Teams nog beter te kunnen faciliteren. De inhuur van extern personeel is ook hoger dan begroot en heeft vooral te maken met het automatiseren en optimaliseren van de financiële, salaris- en HRM-processen in AFAS. De kosten van afschrijvingen zijn lager, omdat de investeringen in het netwerk en de wifi pas aan het einde van het jaar zijn gedaan en omdat een aantal investeringen in meubilair zijn uitgesteld, omdat het huidige meubilair nog in goede staat is.

Diverse baten en lasten

Deze post is hoger dan begroot doordat de teruggaaf van betaalde btw over het jaar 2020 pas in 2022 is goedgekeurd en ontvangen. Dit was niet begroot.

7.4 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De toegepaste waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Handboek Financiële Verantwoording Archieven.

Waar deze voorschriften met elkaar in strijd zijn, is meestal voorrang gegeven aan de bepalingen in het BBV. In enkele gevallen, waar het volgen van BBV-bepalingen het inzicht niet ten goede komt, is ervoor gekozen de bepalingen in het Handboek te volgen. Bij de jaarrekeningposten waar dit het geval

is, is dit in de waarderingsgrondslagen hieronder aangegeven. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het exploitatiesaldo berust op grondslag van de verkrijgingsprijs, tenzij anders is vermeld. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Dit betekent dat baten worden opgenomen wanneer ze gerealiseerd zijn en lasten wanneer ze voorzienbaar zijn.

Materiële vaste activa

Vaste activa kunnen worden verkregen uit eigen middelen of uit middelen van derden die door middel

van sponsoring of schenking daartoe zijn verkregen. Vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (verminderd met eventuele bijdragen van derden). Hierop zijn de afschrijvingen in mindering gebracht. De afschrijvingen zijn berekend volgens het lineaire systeem waarbij de voorgeschreven afschrijvingstermijnen in de financiële verordening in acht worden genomen. De afschrijvingstermijnen in de financiële verordening zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur per activagroep. Met afschrijven wordt begonnen wanneer het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik. De afschrijving wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of wanneer het actief is gedesinvesteerd.

Voor de classificatie van de materiële vaste activa is gebruik gemaakt van een bij de bedrijfsvoering passende indeling in plaats van de indeling die het BBV voorschrijft.

Vlottende activa

Vlottende activa worden geactiveerd overeenkomstig de voorschriften in het Handboek Financiële Verantwoording Archieven.

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor eventuele oninbaarheid. Overige vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de vorderingen is vanaf 2017 de Uitzettingen in Rijks schatkist korter dan één jaar (BNG schatkistbankieren) opgenomen.

Onder de vlottende activa is opgenomen de toegekende nog te ontvangen meerjarige projectsubsidie. Deze projectsubsidie wordt als vordering in de balans opgenomen en valt vrij in de exploitatierekening zodra projectkosten overeenkomstig deze subsidie worden gemaakt.

Overlopende activa

Onder overlopende activa worden nog te ontvangen bedragen, onder andere rente van de spaarrekening en vooruitbetaalde kosten zoals de kosten van de subsidieaanvraag opgenomen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen betreft saldi uit exploitatieoverschotten (en tekorten) uit voorgaande jaren. Ook opgenomen onder het eigen vermogen zijn bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is maar redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;

- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Daarnaast worden de van derden (niet zijnde Europese en Nederlandse overheidslichamen) verkregen middelen (doeluitkeringen en projectsubsidies) die niet of slechts gedeeltelijk in een boekjaar zijn aangewend, opgenomen onder de voorzieningen. Het in een boekjaar niet bestede deel van toegekende subsidies en bijdragen, wordt rechtstreeks gedoteerd aan de voorzieningen. In het jaar dat de voorziening geheel of gedeeltelijk wordt aangewend, valt het aangewende bedrag vrij ten bate van de exploitatierekening. De hiermee samenhangende kosten komen ten laste van de exploitatierekening.

Hiermee is voor wat de indeling van de voorzieningen betreft aangesloten bij de bepalingen in het BBV, maar is voor wat de verwerking van mutaties betreft aangesloten bij de verwerkingswijze zoals het Handboek Financiële Verantwoording Archieven deze voorschrijft.

Schulden

Zowel de langlopende als de kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De langlopende schulden omvatten de langlopende

geldleningen verminderd met de aflossingen voor het lopende boekjaar. De kortlopende schulden (looptijd korter dan 1 jaar) omvatten de crediteuren, de overlopende passiva en de aflossingen voor het komende boekjaar.

Voor de classificatie van de schulden is gebruik gemaakt van de indeling volgens het Handboek Financiële Verantwoording Archieven. Hierbij is dus afgeweken van de specifieke indeling zoals het BBV die voorschrijft.

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

De geprognosticeerde balans en EMU-saldo zijn niet opgenomen in dit jaarverslag, omdat deze het inzicht niet ten goede komen.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald met inachtneming van de hierboven vermelde waarderingsgrondslagen.

7.5 Toelichting op de balansposten

Activa

Materiële vaste activa	31-12-2022 €	31-12-2021 €
<i>Inventaris en bedrijfsinrichting</i>		
Boekwaarde per 01-01	217.558	185.882
Bij: Investerings met economisch nut	38.311	90.579
Af: Investerings eenmalig gesubsidieerd in boekjaar		
Desinvestering in boekjaar		
Afschrijvingen	62.381	58.903
Boekwaarde per 31-12	193.488	217.558

Zie voor verloopoverzicht bijlage II MVA.

In 2022 is opnieuw geïnvesteerd in verbetering van met name ICT-zaken: apparatuur, netwerk, veiligheid, hybride en thuiswerkmogelijkheden. De gevolgen van corona maakten het belang hiervan duidelijk. Ten opzichte van de investeringsbegroting is de investering in gedeeltelijke vervanging van werkplekken uitgesteld, omdat deze nog goed voldoen.

De afschrijvingstermijnen van de MVA die gehanteerd worden zijn: inventaris en bedrijfsinrichting 10 jaar, IT/ICT 3-5 jaar, depotinrichting 15-25 jaar en inrichting publieksruimte 10 jaar.

Vorderingen	31-12-2022 €	31-12-2021 €
Uitzettingen in Rijks schatkist korter dan een jaar (BNG schatkist)	746.997	897.006
Debiteuren	6.855	117.492
Toegekende subsidie tbv project WO2	38.757	38.757
Toegekende subsidie tbv project Leven in Assen tijdens de oorlog	1.369	1.369
Toegekende subsidie tbv project ontsluiting BP archieven	49.338	-
Toegekende subsidie tbv project Opa- en omadagen	4.000	-
Toegekende subsidie tbv project Beurs Erfgoedtalent	-	6.840
Toegekende subsidie tbv project Sake Elzinga	-	2.500
Toegekende subsidie tbv project Molukkers in Drenthe	-	5.000
	847.316	1.068.964

Uitzettingen in Rijks schatkist

In het kader van schatkistbankieren houdt het Drents Archief een rekening aan bij de BNG.

Toegekende subsidie Tweede Wereldoorlog

Het project Tweede Wereldoorlog is in 2019 gestart en bijna afgerond. Een groot aantal organisaties heeft daarvoor een bijdrage toegezegd. De bijdragen van het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Mondriaanfonds

worden ontvangen, wanneer de eindverantwoording is ingediend. Daarvoor moet een bepaald aantal leerlingen het programma hebben gevolgd. Vanwege corona ligt dit achter op schema, maar zal waarschijnlijk uiterlijk 2024 behaald zijn.

Toegekende subsidie ontsluiting archief Badan Persatuan

Voor de ontsluiting van het Badan Persatuan (BP) Archief heeft het Drents Archief in 2022 een subsidie ontvangen van het Ministerie van VWS (subsidieregeling collectieve erkenning Indisch en Moluks Nederland). Dit project loopt van 2022 tot en met 2025. Een deel van deze middelen is reeds ontvangen. Het restant zal de komende jaren bevoorschot worden.

Liquide middelen	31-12-2022 €	31-12-2021 €
Rabobank rekening courant	326.592	221.795
Rabobank spaarrekening	1	1
Kas	862	706
Kruisposten	-	-2
	327.456	222.500

Alle liquide middelen staan ter onmiddellijke beschikking, behalve de gelden bestemd vanuit het Drents Heraldisch College en de Drentse Cultuur Academie. Deze staan niet ter vrije beschikking. Voor het Drents Archief gold tot 1 juli 2021 een drempelbedrag schatkistbankieren van € 250.000. Het gemiddeld bedrag per kwartaal welke is aangehouden buiten de schatkist bedraagt € 292.490. Per 1 juli 2021 is dit drempelbedrag verhoogd naar €1.000.000.

Overlopende activa	31-12-2022 €	31-12-2021 €
Nog te ontvangen bedragen	8.246	-
Vooruitbetaalde kosten	52.541	38.270
	60.787	38.270

Nog te ontvangen bedragen

Dit betreft nog te ontvangen opbrengst van verhuur van vergaderruimte, geleverde scans van bouwdoosiers en een bijdrage aan de restauratie van diverse boeken en atlanten. Alle hebben betrekking op 2022.

Vooruitbetaalde kosten

Dit zijn vooruitbetaalde contracten voor software, huur van kopieerapparaten, verzekeringen, abonnementen, hosting en licenties. Alle hebben betrekking op 2023.

Passiva

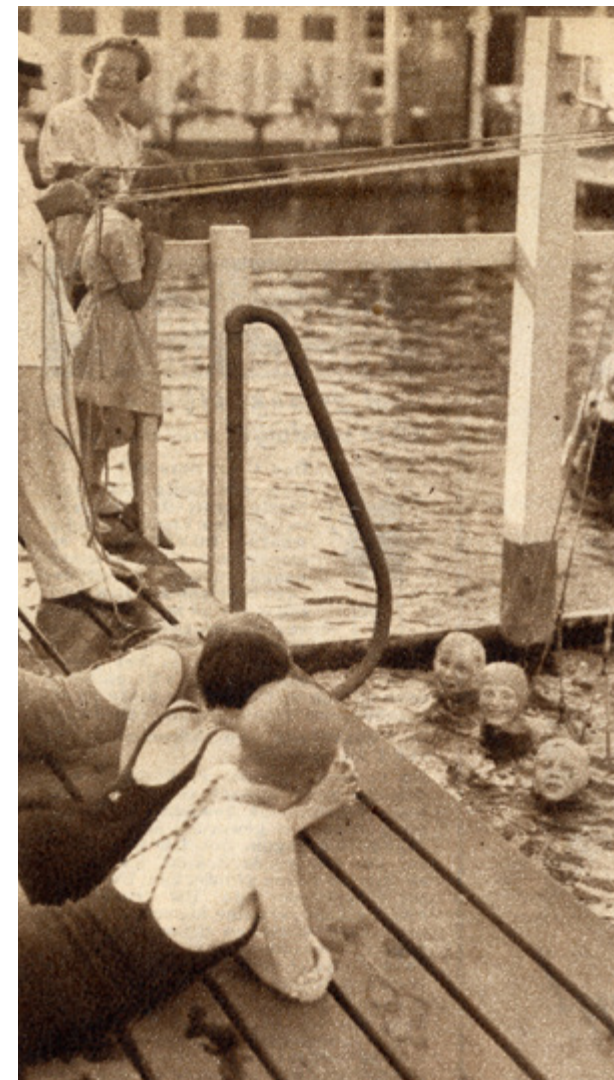
Algemene reserve	Saldo 1-1	Toevoeging	Onttrek- king	Saldo 31-12
Algemene reserve	115.028	42.708		157.736
Bestemmingsreserves				
Doorontwikkeling Drents Archief 3.0	62.944	75.000	105	137.839

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Daarnaast kan de reserve dienen als financieel dekkingsmiddel voor besluiten die niet zijn opgenomen in de begroting en het meerjarenbeleidsplan.

Bestemmingsreserve doorontwikkeling Drents Archief 3.0

In 2011 is een bestemmingsreserve doorontwikkeling Drents Archief 3.0 gevormd. Het doel van deze reserve is de verdere doorontwikkeling en het up-to-date houden van de publieksfaciliteiten Drents Archief 3.0. Het plan was om in 2022 de publieksruimte aan te passen, zoals de entree en de Kloostergang. Ook in de Studio is vernieuwing nodig. De nodige voorbereidingen op dit vlak zijn gedaan, de uitvoering volgt vanaf 2023. In 2022 is van deze reserve slechts € 105 onttrokken voor een toetsenbord in de Studio.

Voorzieningen	Saldo 1-1	Toe- voeging	Ont- trekking	Saldo 31-12
Project Verhaal van Drenthe	3.385	-	216	3.169
Project WO2	16.059	-	11.748	4.311
Project Beurs Erfgoedtalent	22.031	-	22.031	-
Project Professionalisering vrijwilligers	5.691	-	5.691	-
Project Leven in Assen tijdens de oorlog	12.656	-	5.751	6.904
Project Beeldmateriaal Mij van Weldadigheid	9.100	10.000	19.100	-
Project Koloniën van Weldadigheid	-	14.100	8.567	5.533
Project Provinciale fotodienst	-	5.000	2.549	2.451
Project Drentse soldaten in de Grande Armee	-	27.500	-	27.500
Project Procesgericht werken	-	18.755	18.755	-
Project Ontsluiting BP Archief	-	59.205	-	59.205
Project Opa- en omadagen	-	4.000	4.000	-
Voorziening Personele kosten	87.992	-	7.374	80.617
Voorziening Transitiegelden OCW	-	159.091	-	159.091
Voorziening Spaarverlof	-	10.752	-	10.752
Voorziening Groot onderhoud	344.458	152.805	110.228	387.034
	501.372	461.208	216.010	746.569

Het Verhaal van Drenthe

Dit betreft subsidie die is toegekend door de provincie Drenthe voor uitbreiding van *geheugenvandrenthe.nl*. In de verslagperiode is vooral gewerkt aan planvorming voor digitalisering van de tijdschriften van historische verenigingen in Drenthe en plaatsing op *geheugenvandrenthe.nl*. Op deze wijze blijven die artikelen goed bewaard en worden ze veel beter toegankelijk voor nader onderzoek. Ruim de helft van de Drentse historische verenigingen heeft positief op het initiatief gereageerd en wil graag meewerken aan de ontsluiting van dit materiaal.

Tweede Wereldoorlog

In 2019 is gestart met het project Tweede Wereldoorlog. Dit project bestaat uit diverse onderdelen, zoals diverse publieksactiviteiten, het produceren van twee podcasts, *WO2 in 50 foto's* en een vernieuwend educatieproject. Diverse organisaties en fondsen droegen hieraan bij. In 2022 zijn de kosten besteed aan de verdere ontwikkeling van het educatieproject *Het oorlogsdagboek van Drenthe*. De overige subsidies zullen in 2023 nog besteed worden aan de laatste verbeteringen van het educatieprogramma.

Beurs Erfgoedtalent

In 2022 is de beurs voor de opleiding van een junior conservator, die gesubsidieerd werd door het Mondriaanfonds, definitief afgerekend.

Professionalisering vrijwilligers

In 2021 is in samenwerking met de Groninger Archieven gestart met het project Professionalisering erfgoedvrijwilligers. Hiervoor ontvingen we subsidie van het Mondriaanfonds. In 2022 is het laatste bedrag aangewend voor de productie van een infomagazine voor (aankomende) vrijwilligers.

Leven in Assen tijdens de oorlog

In 2021 is subsidie ontvangen van het Mondriaanfonds voor het digitaliseren en ontsluiten van diverse bronnen die informatie geven over het dagelijkse leven in de Tweede Wereldoorlog in Assen. In 2022 is het systeem ingericht voor een zoekmachine. In 2023 zal het laatste deel van deze subsidie aangewend worden.

Beeldmateriaal Maatschappij van Weldadigheid

Door de provincie Drenthe is in 2021 en 2022 subsidie toegekend voor het inventariseren van het beeldmateriaal van de Maatschappij van Weldadigheid. De voor die jaren geplande projectonderdelen zijn uitgevoerd. Het project wordt voortgezet in 2023. Uiteindelijk doel is plaatsing van het beeldmateriaal op een beeldbank.

Koloniën van Weldadigheid

Voor de ontwikkeling van een webapplicatie koloniewoningen heeft de provincie Drenthe subsidie toegekend. De voorbereiding en eerste opzet is in 2022 gedaan, in 2023 zal dit project opgeleverd worden.

Provinciale fotodienst

In 2022 is subsidie ontvangen van de provincie Drenthe voor het tweede deel van het ontsluiten van het provinciaal fotoarchief. Dit bedrag is deels in 2022 aangewend. Het restant zal in 2023 gebruikt worden voor het inscannen van 18.000 fotonegatieven.

Drentse soldaten in de Grande Armee

In 2022 is er subsidie geworven om dit internationale project in samenwerking met Garage TDI, Chronoscoop film, de RUG en partners in België en Frankrijk uit te voeren. De provincie Drenthe en de gemeente Assen hebben een bijdrage hiervoor toegekend. In 2023 start het project.

Procesgericht Werken

Voor de ondersteuning bij het procesgericht werken, is er door het Mondriaanfonds op grond van de regeling stimulering HR-expertise culturele en creatieve sector een bijdrage toegekend. Deze is volledig aangewend in 2022.

Ontsluiting archief Badan Persatuan

In 2022 heeft het Drents Archief een subsidie ontvangen van het ministerie van VWS in het kader van de subsidieregeling collectieve erkenning Indisch en Moluks Nederland. Deze subsidie is bestemd voor de ontsluiting van het archief Badan Persatuan en zal vanaf 2023 gebruikt worden.

Opa- en Omadagen

In 2022 heeft het Drents Archief een subsidie ontvangen van de gemeente Assen voor de Opa- en Omadagen, die zij samen met het Drents Museum, Het Drentse Landschap en het ICO organiseerde in de herfstvakantie. De bijdrage is volledig aangewend.

Personele kosten

In 2020 is een arbeidstraject met een medewerker afgerond. Deze voorziening is getroffen om de kosten van de afgesloten overeenkomst en uitkeringen tot en met 2023 te kunnen dekken.

Transitiegelden OCW

Vanaf 2022 worden door het Ministerie van OCW jaarlijks extra middelen ter beschikking gesteld aan alle RHC's die zij kunnen aanwenden voor versterking van de digitale archieffunctie. Dit omdat de RHC's na 1 januari 2025 geen gebruik meer kunnen maken van de e-depotvoorziening van het Nationaal Archief. Deze middelen worden gedoteerd aan een voorziening transitiekosten. Deze voorziening zal gebruikt worden om de komende jaren diverse zaken op het gebied van e-depot, e-producten, e-diensten en digitalisering te bekostigen. Na vijf jaar stopt deze overbruggingstoelage.

Spaarverlof

De regeling voor IKB en verlofsparen zijn in de CAO 2022 van het Rijk uitgebreid. De medewerkers hebben de mogelijkheid om meer en langer te sparen. Dit kan oplopen tot maximaal 3.600 uren verlof. Deze uren verjaren niet. De dotatie aan de voorziening spaarverlof is ter dekking van kosten voortkomend uit het opnemen van dit verlof door medewerkers. Deze is gebaseerd op bovenmatige IKB uren over 2022.

Groot onderhoud

Met ingang van 2019 is het onderhoud van het pand aan de Brink 1 in Assen overgedragen van Rijksvastgoedbeheer (RVB) aan het Drents Archief. Dit was eerst voor de duur van drie jaar. In 2021 is een evaluatie hiervan gedaan. Uitkomst daarvan is dat de overeenkomst per 1 januari 2023 wordt gecontinueerd. Door de overheveling is er een voorziening voor groot onderhoud getroffen. Het doel van deze voorziening is de kosten van het groot onderhoud evenredig over de jaren te kunnen verdelen. Aan deze voorziening ligt een meerjarenonderhoudsplanning ten grondslag.

Langlopende lening	2022	2021
Saldo 01-01	50.000	62.500
Bij: Aangetrokken leningen		
Af: Aflossingen	-12.500	-12.500
Saldo 31-12	37.500	50.000
Waarvan kortlopend deel	12.500	12.500

De lening is in 2005 afgesloten ter financiering van de aanschaf van verrijdbare depotstellingen en de noodzakelijke aanpassingen hiervoor. De looptijd is tot 2026. De rentelast van de vaste schulden van het afgelopen verslagjaar bedraagt € 1.763.

Kortlopende schulden	2022	2021
Crediteuren	153.614	377.430
Belastingen en premies	78.862	105.284
Rekening Courant DCA	6.292	6.678
Tegoeden Heraldisch College	8.354	8.354
Overlopende passiva	76.328	202.495
Aflossing lening	12.500	12.500
Saldo 31-12	335.950	712.740

Crediteuren

De post crediteuren is ten opzichte van vorig jaar flink gedaald. Dit heeft te maken met het feit dat aan het eind van het vorig jaar een groot deel van de ICT-investeringen en de verbouwing van het kaartendepot plaatsvonden.

Rekening Courant Drentse Cultuur Academie (DCA)

De Drentse Cultuur Academie is een gezamenlijk educatief programma van zeven instellingen. Dit programma wordt betaald en genoten door OBOMD - Kids Primair (11 basisscholen in Midden-Drenthe). Het Drents Archief is sinds 2018 penvoerder hiervan.

Rekening Courant Heraldisch College

In 2018 is de stichting Drents Heraldisch College (DHC) ontbonden. De eigendommen met verantwoordelijkheid voor het beheer daarvan zijn aan het Drents Archief overgedragen. De middelen zijn overgemaakt op de rekening van het Drents Archief.

Overlopende passiva

Deze post bevat onder andere nog te betalen kosten die betrekking hebben op het verslagjaar. Hierbij gaat het om kosten van collectie en archieven, huisvesting, personeelskosten, organisatiekosten en accountantskosten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten afgesloten voor energie-inkoop, licentie-overeenkomsten voor software, leasecontracten voor kopieer- en printapparatuur en het huurcontract voor het pand in Assen tussen Rijksvastgoedbedrijf en Drents Archief.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

7.6 Toelichting overzicht van baten en lasten

Met het overzicht van baten en lasten wordt de realisatie over 2022 samen met de begroting en de realisatie over het vorig jaar gepresenteerd. Het saldo van baten en lasten wordt afgesloten met een positief resultaat van € 25.848. Van de in 2011 gevormde bestemmingsreserve voor kosten en investeringen in nieuwe functionele eisen in het kader van Drents Archief 3.0 is in 2022 € 105 onttrokken. Na deze onttrekking resteert een positief resultaat van € 25.953.

Baten

Structurele baten

De structurele baten zijn hoger dan de begroting. In de begroting was in verband met corona geen rekening gehouden met indexering van de partnerbijdragen. Daarnaast was de indexering in het verslagjaar hoger dan voorgaande jaren (4,4%) en werd pas in januari 2023 toegekend.

Tot en met 2021 stelde het Rijk tijdelijk jaarlijkse middelen beschikbaar voor het beheer en toegankelijk maken van digitale rijksarchieven (DTR). Deze regeling is per 2022 stopgezet. Ook kunnen de RHC's in verband met de in 2025 geplande uittreding van het Rijk geen gebruik meer maken van de samen met het Nationaal Archief ontwikkelde landelijke e-depotvoorziening. Ter compensatie worden er tijdelijk (tot 2027) extra middelen ter beschikking gesteld die de RHC's

kunnen aanwenden voor versterking van de digitale archieffunctie. Deze compensatiegelden (voor Drents Archief in 2022 € 159.091) worden gedoteerd aan de voorziening Transitiekosten OCW.

Naast de reguliere bijdrage heeft de gemeente Assen ook in 2022 een bijdrage toegekend van € 25.000 vanwege de dienstverlening inzake de bouwdoSSIers van de gemeente.

De bijdrage van de provincie betreft zowel de subsidie voor culturele doelstellingen als de dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor archieftaken. In 2020 is een nieuwe DVO voor de jaren 2021-2024 afgesloten. Deze is inclusief prijsindexering voor de gehele periode. De subsidiebijdrage wordt wel jaarlijks geïndexeerd.

De bijdragen voor de pilot 'het Drentse e-depot' waren lager dan begroot. In 2021 is de pilot van start gegaan met de provincie Drenthe en de gemeenten Emmen, Meppel en Borger-Odoorn. In de begroting was rekening gehouden met nog een vierde gemeente. Voor deze gemeente was het tijdpad echter te krap om in 2022 aan te kunnen sluiten op het e-depot.

Overige opbrengsten

De inkomsten uit publieksactiviteiten, zoals het historisch vergaderen, de groepsbezoeken en educatie zijn lager dan begroot, maar wel weer hoger dan vorig jaar. Dit zijn de effecten van corona waardoor we gedwongen waren veel activiteiten op dit vlak

stil te leggen. Langzamerhand beginnen de groepen het gebouw wel weer terug te vinden, maar zoals in de culturele sector breed blijft het bezoek duidelijk achter ten opzichte van vóór corona. Dankzij een grote opdracht voor Rijksvastgoedbeheer zijn de opbrengsten vanuit de Bouwdossiers boven begroting.

De opbrengsten uit zakelijke dienstverlening zijn hoger dan begroot. Zo is voor de gemeenten Aa en Hunze, Meppel en Assen onderzoek gedaan naar Joodse eigendommen. Daarnaast doen we opdrachten op het gebied van archiefbewerking voor het Recreatieschap Drenthe en de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG).

De opbrengsten uit projecten zijn hoger dan vooraf begroot. Dit heeft te maken met het feit dat projectsubsidies niet in de begroting worden opgenomen, omdat deze bij het opstellen van de begroting nog niet (definitief) bekend zijn. Tegenover deze projectsubsidies staan directe kosten, salarislasten van tijdelijke medewerkers en salarislasten voor urenbreiding van parttime medewerkers. Dit betreft de projecten *Leven in Assen tijdens de oorlog*, *Beeldmateriaal Maatschappij van Weldadigheid*, *Koloniën van Weldadigheid*, *Provinciale fotocollectie*, *de Tweede Wereldoorlog*, *Geheugen van Drenthe*, *Procesgericht samenwerken* en *Professionalisering erfgoedvrijwilligers*. Al deze projecten konden op veel financiële steun van diverse subsidieverstrekken rekenen.

Lasten

Personeelskosten

De realisatie salarislasten van vast personeel is lager dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een aantal personele mutaties. Het aantrekken van nieuwe medewerkers voor vervangingsvacatures kostte meer tijd dan waarop gerekend was. De krapte op de arbeidsmarkt maakt dat het lastiger personeel vinden is en dit langer duurt. Ook is een aantal medewerkers nu in dienst getreden nadat zij eerder via payroll bij ons werkten, wat duurder was.

In 2022 is er een akkoord over de CAO Rijk gesloten, met een looptijd tot en met 30 juni 2024. Dit betekende voor 2022 een loonsverhoging van 2,5% per 1 juli 2022, een verhoging van € 75 en een eenmalige bruto uitkering van € 450.

De inhuur van tijdelijk personeel is hoger dan begroot. Er is extra personeel ingezet op het project e-depot, op behoudswerkzaamheden en voor verschillende projecten en externe opdrachten. Hier tegenover staan (project)opbrengsten. Daarnaast is er extern personeel tijdelijk ingehuurd voor het opvangen van werkzaamheden van medewerkers die uit dienst zijn gegaan. Ook is er gebruik gemaakt van een werving en selectiebureau voor het zoeken naar nieuw personeel. Dit zorgt voor stijging in de kosten. De reiskosten woon-werk zijn voor het eerst sinds corona weer op het niveau

van de begroting. Eerder was het veel lager door het vele thuiswerken.

In de nieuwe CAO is de regeling voor IKB en verlofsparen uitgebreid. Een medewerker heeft de mogelijkheid om veel meer en langer te sparen. Verlofuren verjaren niet meer. De dotatie aan de voorziening Spaarverlof is ter dekking van kosten voortkomend uit het opnemen van dit verlof door medewerkers.

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen

Op grond van de wet Normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) dienen publieke organisaties de inkomens van hun topfunctionarissen te publiceren. Hierna volgt het overzicht (over 2022 en 2021) van het inkomen van de directeur en de vacatieregeling van het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Het voor het Drents Archief toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. De vergoeding van de directeur blijft onder de jaargrens van de WNT in 2022.

De bestuursleden ontvangen een vacatievergoeding conform het vacatiegeldenbesluit van het Drents Archief. Conform dit besluit heeft de voorzitter/rijksbestuurder en één bestuurslid respectievelijk € 201,50 en € 155 per bijgewoonde vergadering ontvangen. Deze bezoldiging is aangevuld met een reiskostenvergoeding. De overige bestuursleden maken geen gebruik van de vacatieregeling.

C.M. Rodenburg, directeur

	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare kosten-vergoeding	Voorziening betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	Beëindigings-uitkering	Jaar beëindiging
2022	onbepaald	Fulltime	€ 113.224	€ 526	€ 21.501	€ 0	n.v.t.
2021	onbepaald	Fulltime	€ 108.626	€ 209	€ 21.142	€ 0	n.v.t.

Bestuursleden algemeen- en dagelijks bestuur kalenderjaar 2022

Naam	Beloning	Belastbare kostenvergoeding	Belastbare reiskosten	Overige belastbare kostenvergoeding	Termijn
M.J.M. Hoogeveen	€ 0	€ 1.951			
J. Seton	€ 0				
M.L.J. Out	€ 0				
H. Hartog	€ 0	€ 620	€ 20		
B.J. ten Oever	€ 0				vanaf 22 juni 2022
B. Bergsma	€ 0				tot 21 juni 2022

Bestuursleden algemeen- en dagelijks bestuur kalenderjaar 2021

Naam	Beloning	Belastbare kostenvergoeding	Belastbare reiskosten	Overige belastbare kostenvergoeding	Termijn
M.J.M. Hoogeveen	€ 0	€ 2.438			
J. Seton	€ 0				
B. Bergsma	€ 0				
M.L.J. Out	€ 0				
H. Hartog	€ 0	€ 620			vanaf 7 april 2021
J.J. Jonkman	€ 0				tot 27 januari 2021

Directe kosten

De kosten van collectie en archieven zijn hoger dan begroot. De verhuizingen kunnen, na de coronaperiode, weer doorgang vinden. In 2020 is reeds gestart met de overbrenging van archieven van Hoogkerk via Assen naar het rijksdepot in Emmen. Het Drents Archief maakt sinds lange tijd gebruik van de depotruimte van de Groninger Archieven in Hoogkerk. Deze hebben aangegeven deze ruimte zelf nodig te hebben. Daarnaast zijn hier de kosten opgenomen van het bewerken (gammastralen en droogreinen) van de archieven van de VDG door een specialistisch bedrijf. Ook de kosten van software voor onze collectiebeheersystemen waren hoger dan begroot, omdat in de begroting geen rekening meer was gehouden met kosten voor *alledrenten.nl*. Deze database zou worden geïntegreerd in onze vernieuwde website, maar hierbij liepen we tegen onvoorziene problemen in functionaliteit van de website aan waardoor het meer tijd kost om dit goed te regelen.

In 2022 is gestart met de restauratie van een groot aantal bijzondere atlanten en boeken uit onze bibliotheek. Dit zorgt voor een toename van de bibliotheekkosten. Hiertegenover staat een bijdrage van de stichting Boek & Wurm.

De kosten van digitale diensten zijn lager dan begroot. In de begroting is rekening gehouden met de aanschaf

van diverse systemen voor het e-depot. Enkele systemen zijn al in 2021 aangeschaft. De pilotperiode van het Drentse e-depot is onder andere ook bedoeld om met deze systemen ervaring op te doen en te ervaren wat er precies nodig is om het e-depot goed te laten werken.

De kosten van publieksactiviteiten zijn lager dan begroot. Het aantal groepsbezoeken, educatie en historisch vergaderen komen langzaam weer op gang, maar zijn nog niet op het pre-corona niveau. De kosten van de diverse projecten zijn hoger dan begroot. Ten tijde van het opstellen van de begroting zijn de projecten en de kosten meestal nog niet (definitief) bekend. Hier tegenover staan de subsidies voor deze projecten.

De geplande aanpassingen in het kader van de doorontwikkeling Drents Archief 3.0 zijn in 2022 voorbereid. Het gaat om aanpassingen in de publieksruimtes, zoals de entree, Digilounge en de Kloostergang. Na deze aanpassingen moeten bezoekers nog beter verleid worden binnen te komen en de Digilounge te bezoeken. De Kloostergang kan beter benut worden door een andere indeling en verbetering van de akoestiek. Ook de educatieruimte (Sigismundkelder) is na twaalf jaar intensief gebruik toe aan een update. Deze update zal worden ingebed in een nieuw educatieprogramma *Mediawijs met Sigismund*, dat zich richt op het belang van het

omgaan met en bewaren van digitale informatie. De uitvoering en kosten vinden vanaf 2023 plaats.

Indirecte kosten

De huisvestingskosten liggen iets hoger dan de begroting en vorig jaar. Er is nieuwe software aangeschaft voor het bijhouden van het onderhoud van het pand en de installaties. Voor de energiekosten geldt nog een vast contract, dus er is nog geen sprake van hogere kosten per m³ / kW.

De dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud is conform begroting. In het najaar van 2021 is gestart met de verbouwing van het kaartendepot, deze is begin 2022 afgerond. De kosten hiervan zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Voor de nieuwe schilderijstellingen in het kaartendepot hebben we een bijdrage ontvangen van de stichting De Milly van Heiden Reinestein. De voorziening transitiekosten OCW is in het voorjaar van 2022 ingesteld. Deze dekt de kosten op het gebied van e-depot, e-producten en e-diensten en digitalisering de komende jaren. We ontvangen hiervoor tijdelijk extra middelen van het Rijk.

De ICT-kosten zijn hoger dan begroot. Dit heeft onder andere te maken met de aanschaf van mobiele telefoons voor alle medewerkers. Deze aanschaf

is eind 2021 gedaan, waardoor de bijbehorende abonnementskosten niet waren meegenomen in de begroting 2022. Daarnaast zijn de kosten van diverse kleinere ICT-zaken, zoals betere schermen, ophangbeugels en telefoons toegenomen. Tevens zijn de kosten van support gestegen, onder meer om veiligheid in systemen, het thuiswerken en het werken via Teams nog beter te kunnen faciliteren. Ook de licentiekosten zijn gestegen, omdat er een nieuw contract voor software afgesloten moest worden.

De organisatiekosten zijn hoger dan begroot, omdat het afgelopen jaar meer gebruik gemaakt is van externe expertise. Deze werd met name ingehuurd voor het automatiseren en optimaliseren van de financiële, salaris- en HRM-processen in AFAS.

De kapitaallasten zijn lager dan begroot. De geplande investeringen in ICT, zoals verbeteringen van het netwerk en wifi zijn in het najaar uitgevoerd. De investeringen in vernieuwing van werkplekken bleek nog niet nodig, omdat deze nog voldoen. Beide zorgen voor een daling bij de afschrijvingslasten.

Diverse baten en lasten

Deze post is hoger dan begroot doordat de teruggaaf van betaalde btw over het jaar 2020 pas in 2022 is vastgesteld en ontvangen. Dit was niet begroot. Ook de teruggave over 2021 is reeds ontvangen.

HOOFDSTUK 8

OVERIGE GEGEVENS

8.1 Voorstel tot bestemming resultaat over 2022

Het resultaat voor bestemming is € 25.848 positief.
Conform eerdere besluitvorming worden de kosten van de doorontwikkeling *Drents Archief 3.0* ad. € 105 onttrokken aan de bestemmingsreserve Doorontwikkeling *Drents Archief 3.0*. Na bestemming is het resultaat positief € 25.953.

Het voorstel is om het positieve resultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserve Doorontwikkeling *Drents Archief 3.0*. Dit bedrag zal gebruikt worden voor aanpassingen in de publieksruimtes, zoals de entree, Digilounge, Kloostergang en de educatieruimte.

8.2 Verklaring algemeen bestuur

Hiermee verklaart het algemeen bestuur van het Regionaal Historisch Centrum Drents Archief te Assen dat de jaarrekening over de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 van genoemde Gemeenschappelijke Regeling is opgemaakt in overeenstemming met de ter zake vastgestelde richtlijnen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 12 juli 2023.

Handtekening voorzitter

Handtekening directeur

8.3 Controleverklaring accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afier
auditors

Handelsweg 16D
9482 WE Tynaarlo
Postbus 67
9480 AB Vries

HOOFDSTUK 9

BIJLAGEN

Bijlage I

56

Kwantitatieve gegevens Drents Archief

	2022 realisatie		2021 realisatie		2020 realisatie	
I Algemeen						
Bruto vloeroppervlakte (in m²)		3.177		3.177		3.177
II Personeel	aantal	fte	aantal	fte	aantal	fte
Medewerkers formatief	29	23,20	25	19,82	25	19,83
Projectmedewerkers (tijdelijk)	2	1,44	7	3,84	7	3,43
Vrijwilligers/stagiairs	39		38		51	
III Collectiebeheer						
Depotcapaciteit (in m¹)		9.400		9.400		9.400
Depot Hoogkerk (in m¹)		0		932		932
Archiefcollecties:						
Rijkscollectie (incl. particulier archief) (in m¹)		8.792		8.600		8.600
Provinciale Collectie (in m¹)		1.240		1.240		1.240
Collectie gemeente Assen (in m¹)		1.000		826		826
Kaarten (aantallen)		12.000		12.000		12.000
Charters (aantallen)		3.500		3.500		3.500
Zegels (aantallen)		12.000		12.000		12.000
Krantenleggers (aantallen)		2.197		2.197		2.197
Foto's Drents Archief en provincie (aantallen)		1.230.000		1.225.000		1.212.000
Foto's digitaal ontsloten (aantallen)		203.903		199.427		187.648
IV Individuele dienstverlening						
Werkplekken studiezaal/digilounge		8 en 15		8 en 15		8 en 15
Zitplekken digilounge		10		10		10
Openingsuren studiezaal p/wk		22,5		22,5		24
Bezoeken digilounge		2.357		1.114		1.061
Bezoeken studiezaal		408		237		221
Aanvragen studiezaal		5.991		3.861		4.626
Uitleningen bibliotheek		718		876		647
Inlichtingen (mail/telefoon/chat)		2.963		3.576		3.974

	2022 realisatie		2021 realisatie		2020 realisatie	
V Activiteiten publieksgroepen	aantal	deelnemers/ oplage	aantal	deelnemers/ oplage	aantal	deelnemers/ oplage
Groepsbezoek		260	0	0	19	476
Historisch vergaderen		390	10	134	15	273
Bezoek van scholen		3.731		1.402		2.660
Nieuwsbrief Drents Archief		8		6	8	1.820
e-Depot Nieuwsbrief		2		3		
Persberichten algemene publicaties		17		13		22
Drentse Geschiedenis Quiz	1	160.000	1	160.000	1	160.000

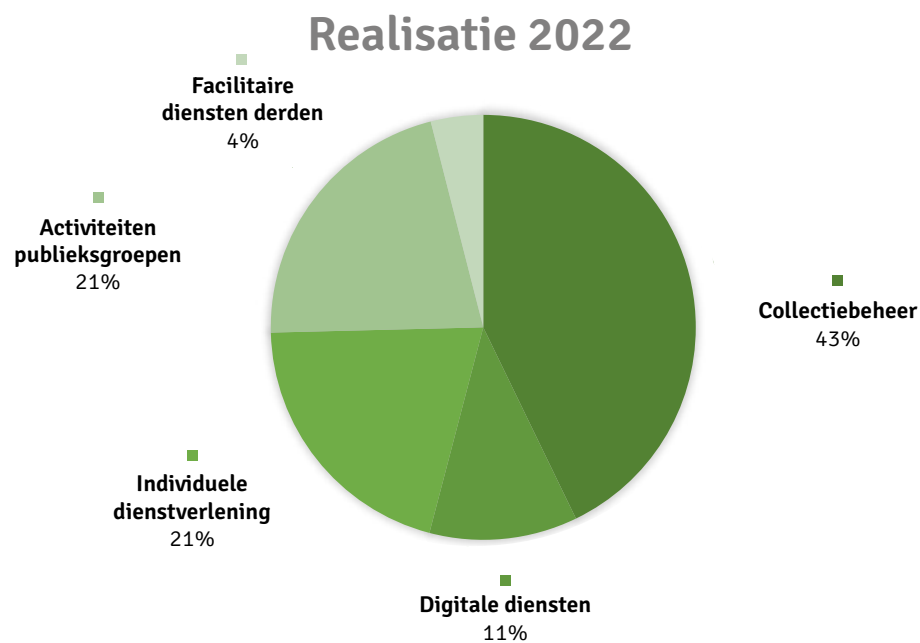
VI Digitale diensten						
Bezoeken allekolonisten.nl		19.406		28.242		19.497
Bezoeken alledrenten.nl		143.861		195.771		254.694
Zoekvragen wiewaswie.nl		252.756		216.995		249.980
Bezoeken drechtsarchief.nl		204.919		223.414		197.267
Bezoeken geheugenvandrenthe.nl		145.561		165.156		188.452
Weergaven YouTube		137.024		146.376		185.600
YouTube abonnees		2.355		2.129		1.899
Followers Twitter		3.697		3.744		3.674
Fans Facebook		5.985		4.808		3.567
Totaal bereik Facebook		1.667.196		1.861.704		1.050.326
Followers Instagram		1.736		1.549		1.314
Followers LinkedIn		1194		966		735

Verloop materiële vaste activa per 31 december 2022

ACTIVA	Boekwaarde 1 jan. 2022	Investerings in boekjaar	Afschrijving in boekjaar	Boekwaarde 31-12-2022
IT / ICT - 5 jaar	125.768	23.216	38.932	110.052
IT / ICT - 10 jaar	32.073	15.095	3.666	43.502
Inventaris	6.970		4.946	2.024
Inrichting publieksruimte	6.962		1.632	5.329
Depotinrichting	45.787		13.205	32.581
	217.558	38.311	62.381	193.488

Kostenverdeelstaat 2022

	Uren gepland	Uren gerealiseerd	Directe kosten	Directe opbrengsten	Personele kosten	Huisvesting kosten	Organisatie/ IT en Kapitaalslasten	Totaal kosten	Percentage
I Collectiebeheer	7.526	7.608	110.421	-5.726	602.287	323.817	144.899	1.175.698	43%
II Digitale diensten	1.830	1.865	99.089	-	147.662	26.985	35.525	309.261	11%
III Individuele dienstverlening	4.625	4.751	17.368	-28.175	376.073	107.939	90.476	563.681	21%
IV Activiteiten publieksgroepen	5.200	5.436	13.457	-13.395	430.361	53.970	103.537	587.928	21%
V Facilitaire diensten derden	2.688	1.721	67.435	-154.069	136.220	26.985	32.772	109.343	4%
TOTAAL KOSTEN								2.459.911	100%

Beleidsindicatoren Taakveld: Overhead

	2022	2021
Totale formatie begroot	22,5	22,3
Totale bezetting (31-12)	23,2	22,8
Aantal medewerkers (31-12)	27	25
Medewerkers met tijdelijk dienstverband (31-12)	1,4	3,0
Medewerkers met vast dienstverband (31-12)	21,8	19,8
Totale apparaatskosten	€ 642.811	€ 767.632
Externe inhuur (totaal kosten)	€ 273.366	€ 276.241
Externe inhuur (% loonsom)	17%	17%
Totale overhead	31%	30%
Overheadkosten	€ 858.721	€ 796.123

Dit zijn de beleidsindicatoren voor de totale GR.

DRENTS
ARCHIEF